Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…1921 оной …брийн 21-hээ гарана | № 117 (15740) | 1981 оной майн 22, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ГРУЗИИН БАЯРАЙ ҺАЙНДЭРТЭ ОШОЛГО

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Москваһаа майн 21-дэ Тбилиси мордобо. Грузиин СССР-эй ба Грузиин Коммунис партиин 60 жэлэй ойн баярые һайндэрлэлгэдэ тэрэ хабаадахань.

Нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр Д. Ф. Устинов ошолдобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд К. М. Боголюбов, Б. П. Бугаев, Г. С. Павлов, Г. К. Цинев, Н. А. Щелоков, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин референт Е. М. Самотейкин нүхэр Л. И. Брежневые аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

Тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшанар — КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд А. М. Александров, Г. Э. Цуканов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат А. И. Блатов Тбилиси ошолсобо. (ТАСС).

БУРЯАД АРАДАЙ БАЯР ЕХЭ

Манай Эхэ орон дотор Коммунис партиин ленинскэ национальна сэсэн мэргэн политикын һалбаран мандажа байһанай ашаар аха дүү совет арадуудай хоорондо инаг нүхэрэй, халуун хани барисаан найдамтай бэхеэр хэтэ мүнхэдөө батажанхай. Энэ түүхэтэ баримтын эли тодо гэршэнь гэхэдэ, Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын толотомо хүгжэлтэ, гайхамшагта ерээдүй мүн болоно.

Совет засагай үедэ манай республикын экономико болон культурна байгуулалтада болоһон асари ехэ хубилалтануудые хараад үзэхэдэ, түбхын түрүүндэ агуу ехэ ород арадай, аха дүү ёһоной, энэрхы сэдьхэлэй туһаламжын ашаар бэелүүлэгдэнхэй. Мүнөө Буряад оронойнай Улаан туг дээрэ Ленинэй, Октябриин Революциин, Арадуудай хани барисаанай орденууд һүр жабхалантайгаар туяаран гэрэлжэ байдаг. Энэмнай гүн гүнзэгы удхатай, үльгэр мэтэ үзэгдэлнүүдэй эли тодо гэршэ болоно.

Түрэл парти ба правительствымнай олгоһон иимэ үндэр хайра шагналнууд буряад хүн бүхэнэй ухаан бодолдо, улаан зүрхэндэ хизааргүй баяр баясхалан, урма зориг түрүүлжэ, Эхэ ороноо улам саашадань хүсэн түгэлдэр хүгжөөхын тула шэн габьяата ажал хэрэгүүдтэ зоригжуулна. Тингэжэ республикымнай ажалшад түйлай ехэ политическэ ба ажалай дэбжэлтын оршон байдалда хүдэлжэ, арадайнгаа ажахые улам хүгжөөхэ талаар бага бэшэ амжалтануудые түйлажа байнхай. Жэшээнь, гансахан һүүлэй арбан жэлэй туршада республикымнай арадай ажахын гол фонднууд 3,4 миллиард түхэригөөр ехэ болоо. Мүн хэдэн олон шэнэ предприятинууд ашаглалгада ороо, промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1,8 дахин ургаһан байна. Тэрэшэлэн энэ үе соо хүдөө ажахын, транспортын, хэлхеэ холбооной, арад зоной хэрэглэмжэ хангалтын һалбаринуудай үйлэдбэриин техническэ бааза хангалта байса бэхижүүлэгдээ.

Социальна болон соёлой барилгануудай урдань үзэгдөөгүй ехэ программа дүүргэгдэбэ. Гурбан миллион дүрбэлжэн метрһээ үлүү ехэ талмайтай гэр байра баригдаа. Энээнтэй хамта арад зоной ажана байдал нилээд хүгжөөгдэһэн байна.

Тэхэ зуура эдэ жэлнүүдтэ арадай ажахыда бэрхэшээлтэй байдал тохёолдоһон, шиидхэгдэхээр болоһон шэнэ асуудалнууд тодороо. Эгээл энэ ушарые хараадаа абажа, энэ оной январь һарада КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абаһан байна. Һүүлдэнь, март һарада партиин ЦК-гай даабаряар РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тусгаар тогтоол баталаа.

Манай түрэл парти ба правительство республикымнай ажахалнууд болон эрилтэнүүдтэ эсэгэ ёһоной анхарал һанаар хандажа, түйлай ехэ удха шанартай документнүүдые гаргаба гээшэ. Энээндэнь Буряад арадаймнай хизааргүй баяр баясхалантай, урматай, омогорхолтой байһанай ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй тэрээнһээ саашанхи үедэшье республикымнай арадай ажахын бүхы һалбаринуудта үйлэдбэриин болон социальна соёлой барилга хэхэ үргэн ехэ программа хараалагдаа. Тэрээние дүүргэхэдэ, хэрэгтэй зүйлнүүд ба материальна хэрэгсэлнүүд үгтэхэ юм. Тиин тус программын бодото дээрэ бэелүүлэгдэхэдэ, буряад оронойманай экономико хүгжэлтэ комплексно түхэлтэй боложо, өөрынгөө хүгжэлтын шэнэ, дээдэ шатада гараха байна. Тобшолон хэлэхэдэ, энэмнай бүхыдөө КПСС-эй XXVI съездын табиһан зорилгонуудтай тааралдажа, ойрын жэлнүүдтэ областной партийн организациин ажал ябуулгадаа баримталха эгээн шухала хэрэг болоно. Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ, һаяхан боложо үнгэрһэн КПСС-эй областной комитедэй II пленум иимэ тодорхой тобшо зорилго табиһан байна. Тиимэһээ саашадаа хэхэ, бүтээхэ ажал хэрэгһай айхабтар ехэ, хүндэтэй ба харюусалгатай.

Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхэ шухала арга боломжонуудай нэгэниинь гэхэдэ, ажалшадай дунда ябуулагдадаг партийно-политическэ хүмүүжүүлгые бүхы аргаар эрид һайжаруулха хэрэг болоно. Энэ дээрэ нэн түрүүн КПСС-эй ленинскэ национальна политика тухай, тэрэнэй тодорхой бэелэл болохо энэ тогтоолнуудай удха тухай үнэншэмэ тодоор тайлбарилан ойлгуулха ёһотойбди.

Мүнөө хаа хаанагүй арбан нэгэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Тингэбэшье мүрысөөнэй ашаг үрэ, шанар болон дэлисые үлэрһөө үлүү дээшэлүүлхэ, үргэдхэхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилго мүн. Илангаяа мүрысөөнэй эмхидхэлые һайжаруулха уялгатайбди. Тиихэдээ бии байгаа дутуу дундануудаа гүйсэд элирүүлхэ, тэдэниие усадхаха, ажалай сахилга болон журам эрид һайжаруулхын түлөө шанга тэмсэл ябуулха зэргэтэйбди. Иимэ холын хараатай ажал хэрэгүүдые бэелүүлхэдээ, бодомжотойгоор, үрэ ехэтэйгээр ажалша хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые шэнэ эршэтэйгээр бадаруулхаар социалис мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ гүн удхатай.

Буряад арадай баяр ехэ. Энэ хадаа илалтаһаа илалта руу сэсэн мэргэнээр ударидажа ябааша Коммунис партидаа манай арадай улаан зүрхэнэй магтаал, саашадаа түрэл партияа тойрожо, бата бэхеэр нэгэдэнхэй. Буряад хатуугаар жагсанхай, хэтэ мүнхэдөө үнэн сэхэ байха тухай шахаа тангариг гээшэ. Игэжэ аха дүү олон түмэн совет арадуудтайгаа хамта манай Буряад ороной ажалшад коммунизмын хэрэгтэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байһанаа батална. Иимэ арадай саашадаашье түүхын удха шанартай илалтануудые түйлахань лабтай.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР Н. М. СОИНИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ удаан саг соо һайнаар ажалладагайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын районой «Забайкальский» гэжэ совхозой директор Соин Николай Михайловичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной майн 12.

САГ СООНЬ ШАНАРТАЙГААР ТАРЯА ҺАА, БАЯН УРГАСЫН АБТАХАНЬ ЛАБТАЙ

ДААБАРЯА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

ПЕТРОПАВЛОВКА. («Зэдын үнэн» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша М. ГАЛСАНОВ телефоноор мэдээсэнэ).

«Коммунизм» колхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Эндэ тэжээлэй болон ороонһото ургамалнуудые тариха 13 агрегат, газар элдүүрилхэ 14 агрегат хүдэлгэгдэнэ. Тарилгын звеное колхозой залуу агроном Д. Д. Доржиев хүтэлбэрилнэ, газар хахалха звеное ажахын дүршэлтэй механизатор Ц. Ч. Галсанов ударидана.

Тус ажахы байгша ондо бүхыдөө 6933 гектарта тарилга хэхээр хараална. Тэрэнэйнь 4655 гектарые ороонһото ургамалнууд эзэлхэ юм. Мүнөө тэдэнэр эртынгээ ороонһото ургамалнуудые тарижа дүүргэбэ. Тодорхойлбол, 2300 гектарта шэниисэ хаяа. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой механизаторнууд обёос тариха газараа бэлдэжэ эхилэнхэй. Тэдэнэр үрэһөө хэрээһэлүүлэн тариха арга үргэнөөр хэрэглэнэ.

Эндэ түрүү механизаторнууд Степан Батуев, Чагдар Цыбикжапов, Солбо Мангиров, Николай Батуев гэгшэд халаанайнгаа даабарииеэ 120—130 процент дүүргэнэ. Газар хахалалга дээрэ Б. Б. Ухиновай даадаг звено түрүү зэргэдэ ябана. Энэ звенодо 3 трактор даалгагданхай юм.

Һүүлэй мэдээгээр тэдэнэр 1.000 гектар паар хахалаад байна. Игэжэ Инзагатын таряашад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тогтууритай баян ургаса абахын түлөө туха сүлөөгүй ажаллажа байна.

Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэринүүд түлэг дундаа ябажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхоз доторoo дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан тракторист Ц. Цыремпилов, сеяльщик С. Шакурин.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

НЁДОНДОНОЙХИҺОО ДУТУУГҮЙГӨӨР

Манай «Восточные Саяны» колхозой Галбайн тракторна бригада үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдээр республикын тракторна бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн юм. Мүнөө жэл манай механизаторнууд түйлаһан амжалтаяа бүри саашань батадхаха гэһэн һанал бодолтойгоор ажалаа ябуулжа байна.

Бригадамнай майн 15-най мэдээгээр түсэбөөр хараалагдаһан 445 гектар шэниисэ, 90 гектар горох тариһанайнгаа һүүлээр мүнөө обёосоо хаяжа дүүргэхэ дүтэлөөбди. Хабарай тарилгын хүдэлмэридэ манай коллективэй гэшүүд үргэн дэлайсатайгаар мүрысэн ажаллажа байнхай. Эрхим механизаторнууд А. Д. Гыргенов, Д. Л. Омбоев гэгшэд тарилга хэхэ халаанайнгаа нормые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Тарилгымнай шанар һайн.

Тарилгын ябасые түргэдхэхэ, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ һайнаар табигдаһан үзэл сурталай талаар хангаха хүдэлмэри, мүн отделениин арадай хиналтын болон депутадуудай бүлэгүүдэй хүдэлмэри һайнаар нүлөөлнэ. Полевой станай улаан буланда халаанай болон сүүдхын дүнгүүдээр «дайшалхы хуудаһан» болон «сахилгаан» саг дары гаргагдана.

Нигээд лэ орой таригдаха ургамалнуудаа, овощ болон хартаабхаяа тарижа эхилхэмнай.

Д-С. ОСОДОЕВ,
Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой Галбайн отделениин агроном.

КУКУРУЗА ҺАЙНААР УРГУУЛХААР

ХЯАГТА. (Телефоноор абтаба). Эндэ районой кукурузашадай, овощ ургуулагшадай, хартаабхашадай суглаан һаяхан боложо үнгэрөө. Энэ суглаан дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Лубсандоржиев элидхэл хээ.

Һүүлээрнь суглаанда хабаадагшад дүй дүршэлөө андалдаа. «Родина» колхозой суута кукурузашан Георгий Николаевич Дампилов ямар аргаар жэл бүри баян ургаса абадаг тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Мүн Алтайн совхозой парткомой секретарь, урдань кукуруза һайнаар ургуулдаг мастер байһан Радна Доржиевич Гонсорунов һонирхолтой юумэнүүдые дуулгаһан байна.

Районой хүдөөгэй ажалшад энэ жэлдэ 810 мянган центнер ногоо силостэ дараха хараатай. Эды шэнээн шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхын тула уһалагдадаг газарта таригдаһан кукурузын гектар бүриһөө 200 центнер, бэшэ тээһээ —175 центнер ногоон набша намаа хуряажа абаха зорилго табигданхай. Тиимэһээ кукуруза тариха газарые һайса үтэгжүүлхэ, гектар бүридэнь 30 тонноһоо бага бэшэ наг шэбхэ оруулха шухала гэжэ хэлсээ.

Энэ суглаанда КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Б. Н. Николаев хабаадажа, үгэ хэлээ.

Н. ВИКТОРОВ.

ТҮРГЭН ТАРИБАЛ ШҮҮХЭБДИ

Һүүлэй үдэрнүүдтэ сагай уларил тогтууригүй байжа, тарилгын хүдэлмэри тиимэ һанаһанда хүрэмэ түргэнөөр ябуулагданагүй гэжэ хэлэхээр.

Бүхыдөө 2500 шахуу гектарта эртын тарилга хэгдээд байна. Энэмнай нёдондонойхиһоо зарим тэды ехэ. Тиэд эртэ дулаарһан, газарай хүрьһэнэй һайн гэдээд, үшөө шииг нойтоор бага байһан энэ хабарай эрхэ байдалда мүнөө эртын ороонһото тарилгые шадаал һаа түргэн дүүргэхэ ёһотой байгаабди.

Оймороой отделениин тракторно-тарaан ажалай бригада (бригадирынь Н. А. Красиков) хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар ябуулна. Социалис мүрысөөнэй түрүмэй ёһоор һүүлэй долоон хоног соо энэ бригада 562 гектарта тарилга һайн шанартайгаар хэжэ, Социалис Ажалай Геройн Коневагай нэрэмжэтэ дамжуулгын шанда хүртөө. Энэ бригадынхид байгша ондо паарай бага дээрэһээ нилээд ехэ газараа элдүүрилжэ тариха баатай болоно.

Газарайнгаа хүрьһэ урбуулангүй миил доогуурнь элдүүрилхэ мүртөө нэгэмүһэн тэндээ аммиагтай уһа оруулна. Даб дээрэ 2000 гаран гектар таряалан тиигэжэ элдүүрилэгдээ.

Газар элдүүрилхэ, үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэридэ трактористнар С. Е. Карнышев, В. В. Филонов, А. Г. Казаков, Д. Ф. Плюснин, П. В. Митряев, В. Д. Дубенко гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Дүршэлтэй механизаторнууд В. И. Рогов, И. Ф. Плюснин гэгшэд тарилга дээрэ шалгарна.

Манай эндэ таряалан ехэнхи добо гүбээ газарнуудай ара, үбэрэй ташалангуудта оршодог юм. Тиимэһээ тэндэхи хүрьһэнэй шииг нойтоной хаташоогүйдэнь түргэнөөр, саг соонь үрэһээ тариха гэжэ оролдонобди. Тиигэжэ шадабал, һайн ургаса абаха үндэһэ һуури табигдаха байна. Энээниие механизаторнууднай ойлгоно, тэрээн дээрэһээ бүлтэ оролдоно.

П. ЗУБАКИН,
Кабанскын районой Оймороой совхозой директор.

ПРОГРАММАНЬ АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Совет-румын уласхоорондын экипаж майн 20-до табадахи үдэрөө «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-40» гэжэ замбуулинай комплекс дээрэ хүдэлжэ байна.

Ниидэлгын үедэ космонавтнуудай ажаллаха арга боломжые, сэдьхэл бодолые саашадань шэнжэлхэ зорилготойгоор Леонид Попов болон Думитру Прунариу туршалгануудые хэбэ. Замбуулинай дайда соогуур ниидэлгэдэ хүнэй бэеын ямараар дададаг байһан ушарта сэгнэлтэ үгэхэ гээшэ эдэ туршалгануудай гол зорилго болоно.

Түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдтэ замбуулинай оршон байдалай ямараар нүлөөлдэг байһые шэнжэлхэ талаар совет, румын мэргэжэлтэдэй бэлдэһэн туршалга дүүргэгдээ.

Энэ үдэр экипаж замбуулинай туяаралгые шэнжэлхэ туршалгануудые хэхэ, Газарай нюрууе адаглаха, гэрэл зурагыень буулгажа абаха, телевизионно репортаж хэхэ байна.

Владимир Коваленок болон Виктор Савиных нүхэдтөө туһална, биологическа зүйлнүүдтэй туршалгануудые, физическэ упражнениинүүдые хэнэ.

Ниидэлгын программатай зохилдуулжа, «Союз-40» гэжэ транспортна онгосын двигателиин түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэжэ, замбуулинай комплексын ниидэлгын замые тааруулан табихаар түсэблэнэ.

Газар шадарай замда шэнжэлгэнүүд үргэлжэлһөөр.

Космонавтнууд нүхэд Коваленок, Савиных, Попов болон Прунариу гэгшэдэй бэенүүд һайн.

ХАБАРАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ЭРШЭДЭНЭ

Ороной ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэриие улам эршэдхэжэ байна. Үнгэрһэн долоон хоногой турша соо 30 миллионһоо дээшэ гектарта тарилга хэгдээ. Энэнь тарилгын эхинһээ хойшо түйлагдаһан эгээл үндэр бүтээсэ болоно.

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин майн 18-да мэдээсэһэнэй ёһоор, 87.4 миллион гектар талмай дээрэ хабарай тарилга хэгдэбэ. Россин Федерациин, Украинын, Казахстанай олон областьнуудай механизаторнууд оньһото техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ. Үргэн абасатай агрегадууд саг ехээр алмана. Газарай хүрьһэ элдүүрилгэдэ, мүн ороонһото ба бусад ургамалнуудые тарилгада иимэ агрегадууд үргэнөөр хэрэглэгдэһэн байгаа.

52 миллионһоо дээшэ гектарай талмай дээрэ ороонһото болон ороонһото-бобово ургамалнууд (кукурузые оруулалсангүй) таригдаа. Ажахынуудта хүдэлмэриин шанарта онсо анхарал хандуулагдана. Газар хахалалгын, үтэгжүүлгэнүүдые оруулалгын, хабарай тарилгын хойноһоо арадай хиналтын постнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд наринаар шалгана.

Ороной олонхи нютагуудта эртын ба оройн ургамалнуудые тарилгын болзор тудалдашоо. Эгээл иимэһээ тарилгынгаа бүхы хүдэлмэриие бүри эмхитэйгээр ябуулха ушартай болоно. Энээнэй тула ажахынуудай олонхид оньһото техникээ 2—3 халаанаар, газар хахалалта дээрэ түхэреэн сүүдхэдээ хүдэлнэ.

Ажахынууд техническэ ургамалнуудта, нэн түрүүн дулаанда дуратай ургамалнуудые тарижа ургуулгада анхаралаа ехээр хандуулна. 3,6 миллион гектарта — саахарай свекло, 3.9 миллион гектарта — ороонһон болгогдохо наран сэсэг, 803 гектарта — лен-долгунец, 70 мянган гектарта уһан таригдаа.

Тиихэтээ хамта ажахынууд хартаабха, овощ, тэжээлэй ургамалнуудые тарижа байнхай.

(ТАСС).

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала һалбари

ОЛОНОЙ ОРОЛДОЛГООР

Хүн зониие эдеэ хоолоор, илангаяа мяха, һүнэй продуктнуудаар гүйсэд хангаха зорилго бэелүүлхын тула мал ажалые онсо шухала һалбари гэжэ тоолохо, энээниие хүгжөөхэ тушаа бүхы хэрэгтэй хэмжээнүүдые абаха гэжэ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо тусгаар заагданхай.

Тиимэһээ бүхы оронойнгоо арадай ажахын тон шухала, айхабтар харюусалга ехэтэй һалбарида хүдэлжэ байһанаа манай малшан бүхэн һайн ойлгоно. Гүрэн түрынгөө иимэ ехэ анхарал оролдолгодо, ехэ туһаламжа дэмжэлгэдэ бодото ажалаараа харюусаха гэжэ үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэнэ.

Энээниие хэдэн тоо, баримтануудаар гэршэлэн харуулжа болоно. Мүнөө совхозой гүүртэ, фермэнүүдтэ малай үбэлжэлгэ гол түлэб муу бэшээр дүүргэгдэжэ, үнеэлһээ тугалнуудшье олоор абтажа байна. Бүхы дээрээ үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээлээр тиимэ элбэг бэшэ, оройдоол 20 гаран процент хангагданхай байгаашье һаа, малшадай шэн зоригтойгоор, түйлай ехэ оролдоcотойгоор хүдэлһэнэй ашаар совхоздо адууһа мал ехэ гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулагдажа байна гэхээр.

Хэдэн тоо, баримта дурдая. Нёдондо майн 10-най мэдээгээр үбэлжэлгын үедэ ажахыда 250 гаран үхэр гарзалһан байгаа. Харин мүнөө үнгэрһэн үбэлэй һаранuудта, тэрэ тоодо хабарай хагсуудашье оройдоол 50 гаран үхэр хоролтодо ороо. Бүхы 38 гүүртэнүүдэй 16-ниинь нэгэшье мал гарза хоролтодо оруулаагүй хүхэ ногоон дээрэ гаргаба. Тэдэнэй дундаһаа дүршэлтэй бэрхэ малшад Валентин Жугдурович Цыденов, Екатерина Цыренжаповна Шагдурова, Соги Цыреновна Базарова, Иван Сономович Самбуев гэгшэдые онсолон нэрлэхэ шухала. Эдэ малшад һүүлэй хэдэн жэлдэ хэршье хүшэр хүндэ үбэлжэлгын үедэ нэгэшье тугал, буруу, үнеэ гарзалуулаагүй.

Хада уула, ой тайга газартай, үбһэ тэжээлэй тон бага абтадаг, үхэр малай түхэреэн жэлдээ бэлшээглэжэ ондо оруулагдадаг эрхэ байдалда эдэ үрэ дүнгүүд муу бэшэ гэжэ тоолохоор ааб даа. Диилэнхи олонхи малшаднай үнэн шударгыгаар, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр, хамаг хүсэ шадалаа гамнангүй, бүхы мэргэжэл шадабаряа гаргажа хүдэлнэ гэжэ үшөө дахин дабтан хэлэхэ хүсэл түрэнэ.

Энээнтэй хамта, совхозой дирекци, партком, профсоюзай, комсомолой организаци, зооветмэргэжэлтэд малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ тушаа хэдэн шухала хэмжээнүүдые бэелүүлээ. Мүн гүүртэнүүдтэ хүн зоной ажалые зүбөөр эмхидхээ, тэдэнэй дунда элсүүлхы, ойлгуулhамжын хүдэлмэри байһал үргэнөөр ябуулаа гэжэ хэлэхэ үндэһэн бии.

Үбһэ тэжээлэй бага дээрэһээнь түбхын түрүүн малай үбэлжэхэ байрануудые һайнаар түхеэрхэ, дулаалха гэжэ оролдобобди. Саһа багатайшаг үбэл малые дулаан байрада хонуулаад лэ һайнаар бэлшээхэдэ ехээр тураха, муудахагүй байна бшуу. Хоёрдохёор, энэ жэлдэ гүүртэнүүдтэ үбэлдөө уһа бүлеэдхэхэ ехэ амһартануудые тодхоо һэмди. Тингэжэ бүхы малда бүлеэдхэгдэһэн уһан үдэрэй хоёр дахин үгтэдэг байгаа. Дүтэ шадар гол горхоной үгы газарта тусхай 4 автомашина уһа таһалгаряагүй зөөгөө. Зуу гаран үхэртэй 2 малшадай байдаг гүүртэ бүхэндэ гал түлижэ, уһа бүлеэдхэхэ хүниие нэмэжэ табяабди.

Энэмнай байһал үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ бага бэшээр нүлөөлөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө совхозой малшад үбэлэйнгөө байрануудтахи шэбхэ сэбэрлэжэ, хохир болгохоор обоолон, заримыень сабшалан дээрэ гаргажа дүүргээд, зуһалангуудтаа нүүжэ эхилбэ. Бүхыдөө 5500 үхэр холын бэлшээридэ адуулагдажа зуһаха байна.

Ажахын түб тосхонһоо холо душэ-таби модоной газарта олонхи гүүртэнүүд зуһаха юм. Бүхыдөө 40 ондоо газарта малнай зуһаха байна. Тэндэхи хорёо, дал һарабша, малшадай өөһэдынь байха гэр гэхэ мэтэ хуу үрид заһабаридагдаа. бэлдэгдээ һэн. Тугалтай үнеэдэй гүүртэнүүдые зуһаландань хаһа сагтань зөөлгэхэ даб дээрээ тэндэнь нарай тугал байлгаха дулаан байра түхеэрхэ, тэдэндэ элдюулхэ үбһэ абаашаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулнабди. Нарай тугалнуудые тракторай тэргэдэ үндэр хоорбо табяад зөөнэбди.

Зунай бэлшээридэ гарахынь урда ахалагша малшадые суглуулжа, тус бүридэнь тодорхой зорилго табижа үгөөбди. Хайшан гэжэ, ямараар хүдэлөө һаа, малай шэгнүүр ехээр нэмээхэб гэжэ хөөрэлдөөбди. Социалис уялганууд абтаа, ажалай гол болон нэмэлтэ түлөөһэн тодорхойлогдоо.

Урда жэлнүүдтэл адли мүнөөшье зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ 1000 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ гэжэ олонхи малшад уялгануудые абаа. Жэшээнь, нёдондо районой чемпион болоһон малшан Р. Г. Дашапилов, мүн дүршэлтэй бэрхэ малшад В. Л. Гомбоев, Ш. Ч. Шойдоров, Б. Э. Бальжанов, П. Б. Болдеев болон бусад тиимэ уялгануудые абанхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ 14 малшад зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ 900—1000 граммаар нэмээгээ һэн. Мүнөө жэлдэшье тэдэнэй тоо энээнһээ үсөөн байхагүй гэжэ һанагдана.

Социалис мүрысөөнэй гүрим зохёоходоо, жэжэ бурунуудай гү, али томохон хащарагуудай шэгнүүрэй нэмээлгын дүнгые ондо ондоогоор согсолхо гэжэ шиидээбди. Хэнэйшье мэдэһээр томошог үхэр жэжэ малда орхолоо түргэн мяхажажа, шэгнүүрээ ехээр нэмээхэ ха юм даа. Энээнииень харалсаха ёһотой болоно бшуу.

Нёдондо манай адуушад ажаллаа һайн үрэ дүн түйлаа бэлэй. Үнинэй ахалагша адуушан Бато-Очир Ринчинович Гончиков һүрэгэйнгөө бүхы 181 гүүлһээ хамта 170 гаран унага абаа гэхэ гү, али зуун гүүн бүхэнһөө 94 унага түлжүүлээ. Нүгөөдэ адуушан Цыбикжап Ринчинович Дымпилов нүхэдтэеэ адуунайнгаа 169 гүүдһээ хамта 138 унага томо болгоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы совхозоороо зуун гүүн бүриһөө дунда зэргээр 88 унага түлжүүлээ һэмди. Байгша ондо ажахыгаараа зуун гүүн бүхэнһөө 90-һээ үсөөн бэшэ унага абаха гэһэн дайшалхы зорилго табигданхай. Тиигэжэ адуун һүрэгөө 1300-да хүргэхэ байнабди.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ совхоз гүрэндөө 4000 шахуу центнер үхэрэй, адуунай мяха худалдаха зорилготой. Энээниие хайшан гэжэ бэелүүлхээр хараалнабибди гэхэдэ, нэгэдэхеэр, мүнөө районой ажахынууд хоорондын Нүртын мал шахалгын комплексдо 1200 буруу, хашарагуудые үтэнхэйбди. Тэдэмнай шахагдажа таргалуулагдаад, манай түсэбэй дүүргэлтэдэ тэндэһээ 1500 центнер мяхан оруулагдаха зэргэтэй. Тиихэдэ үшөө 1200 гаран томо үхэрые зунай бэлшээридэ һайнаар адуулжа, зуун үдэртэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 100 килограммаар нэмээгээд, тус тустань намартаа 350 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта ябуулхабди.

Ажахын мяханай гүүртэнүүдтэ тугал түлэг абтажа байна гээд дээрэ хэлээ һэм. Даб дээрэ түрүүшын 600 гаран тугал абтаад, үхэл гарзагүйгөөр томо болгогдоно. Энэ жэлдэ бүхыдөө 1640 тугал абажа түлжүүлхэ түсэбтэйбди. Үнеэлнай июниин һүүл болотор тугаллажа дүүрэхэ ёһотой.

Эдэ бүгэдэ зарим тэды үрэ дүнгүүдые хараад байхадаа, шэнэ табан жэлэй түрүүшын дүрбэн һара яһала амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ, бүхы дээрээ һайн үндэһэ һуури табигдажа байна гэхэдэ алдуугүй. Игээд ерэхэ зундаа-намартаа малай үбһэ тэжээл шадаал һаа ехээр абахын тула хамаг оролдолгоёо гарганабди, сабшалан, таряалангайнгаа газар уһална, үтэгжүүлнэбди.

В. ХАРТАЕВ,
Захааминай районой Далахайн совхозой директор.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭРХИМ АЖАЛАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ үзэл сурталые гүнзэгыгөөр ойлгуулжа, партиин хэрэгтэ батаар этигэнги һанал бодолтой хүнүүдые хүмүүжүүлхэ ёһотойбди гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ онсолон тэмдэглэгдэһэн байна. Партиин манай городской комитет энэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг гээшэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, районой партийна организациин бүридэлдэ ородог олон гэшүүд наһажаал зон болонхой, залуушуул партида үсөөнөөр шэлэн абтана гэжэ үнгэрһэн районно партконференци дээрэ тон зүб ажаглалта хэгдэээ. Тиимэһээ шэнэ хүнүүдые партида шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэг манай гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

Партиин гэшүүн боложо шадаха эрхэтэй залуу хүдэлмэришэд, колхозникууд, мэргэжэлтэд, арадай интеллигенциин түлөөлэгшэд олон. Жэшээ болгон, Бүхэсоюзна габшагай комсомолой барилгые абаад үзэе. КПСС-эй съездын шиидхэбэреэр хараалагдаһан Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилга дээрэ залуушуул илангаяа олоор ажаллана. Эндэхи комсомол-залуушуулай бригадануудай коллектив бүхэндэ эрхим ажалаараа шалгарһан, коммунис ажабайдалай бодото гурим журамтай хүбүүд, басагад олоор тоологдодог. Коммунис үзэл бодолтойгоор тэдэнэрые һурган хүмүүжүүлхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри нэтэрүү шангаар ябуулха гэжэ оролдонобди.

ГРЭС-эй барилгын «Электросибмонтаж» участогта И. Федоров П. Гавриков хоёрой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай хоёр коллектив бии юм. Үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эдэ коллективүүдтэ һайнаар ябуулагдана. Тус участогай прораб коммунист А. Н. Агарков саг үргэлжэ комсомолой политическэ һуралсалай хэшээл үнгэргэхэдөө, бригадынгаа ажалтай, коллективэй нийтын ажабайдалтай холбожо, тодорхой жэшээнүүд дээрэ партиин экономическа политикын гол удхые тайлбарилха гэжэ оролдодог юм. «Энергетическо-түлишын комплекс арбан нэгэдэхи табан жэлдэ», «Энергетикэ ба манай урагшаа дабшалта» гэхэ мэтын удхатай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадахадаа, комсомолшууд болон залуу коммунистнууд өөһэдынгөө хүбиин хабаадалгаар омогорхожо, ехэ харюусалгатай байһанаа гүнзэгыгөөр мэдэрнэ. П. Гавриковай бригадынхид үнгэрһэн табан жэлэй хүдэлмэриин дүнгөөр «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Харин И. Федоровойнь бригада «Жэлэй эрхим бригада» гэһэн габьяатай болонхой. Эдэ бригадануудай гэшүүд В. Ткаченко, Б. Загибайлов гэгшэд съездын урдахана КПСС-эй гэшүүндэ кандидаар абтаад байхадаа, хоёр һарын түсэбтэ даабарие тус тустаа 150 процент дүүргэжэ шадаа һэн.

Ажалай алдарта жэшээ дээрэ үндэһэлһэн хүмүүжүүлгын нүлөөгэй хүсэн угаа ехэ байһаниинь эли. Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайда суута шахтер Петр Илларионович Коновалов ажалладаг. Тэрэ КПСС-эй Гусиноозерскын горкомой бюрогой гэшүүн. Энэ коммунист ажалайнгаа баян дүй дүршэлые залуу хүдэлмэришэдтэ дамжуулха уг зорилготойгоор экскаваторай комсомол-залуушуулай экипажые шефтээ абажа, тэрэнээ түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаһан габьятай. Имагтал коммунис ёһоор ажалдаа хандахыень һургажа шадаа, хүн бүхэнэйнь харюусалгые дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоно.

Сэлэнгын совхозой Ехэ-Цагаанай һаалиин фермын коллективтэ партийна бүлэг байгуулагдаһаар үниинэй. Эндэ залуу коммунистнууд олон. Тэдэнэрые өөрынгөө үдэр бүриин харюусалгата хүдэлмэриин жэшээтээр хүмүүжүүлхэ гэһэн үүргэеэ үниинэй коммунист, КПСС-эй XXIV съездын делегат Д. Д. Данзанова бэелүүлжэ шадана. Бэлэдхэл һайнтай пропагандист шэнги теоретическэ гүнзэгы удхатай хөөрэлдөө үнгэргэдэггүйшье һаа, ажалай, нийтын ажабайдалай бодото жэшээтэ хэрэгэй хүсэндэ түшэглэн, коммунистын бэелүүлхэ уялгые ёһотоор дүүргэнэ бшуу. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Дээдэ-Юрөөгэй һү һаалиин фермые даагша Д. Ж. Цырендоржиева, «Эрдэм» колхозой суута һаалишан А. Д. Цыбендоржиева, Кировэй нэрэмжэтэ совхозой Доодо-Бухэнэй һү һаалиин фермые даагша Д. Ц. Бальчинова, «Бестужевский» совхозой механизатор Б. Р. Жамбалов болон бусад коммунистнууд жэшээтэ ажалаараа, нийтын эдэбхитэй ажал ябуулгаараа хүмүүжүүлгын ехэшье, урагшатайшье үүргэ дүүргэнэ.

Политическэ гэгээрэлэй болон экономическа һуралсалай жэл үнгэрбэ. Тиигэбэшье һаань, КПСС-эй XXVI съездын документнүүдэй гүн гүнзэгы удхые, хараалһан зорилгые хүн бүхэндэ тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэрие һуларуулангүйгөөр ябуулха гэжэ оролдонобди. Марксистско-ленинскэ һуралсалда ябажа байһан 7150 һурагшад съездын материалнуудые шудалжа эхилээ һэн. Тэдэнэй олонхинь имагтал залуу коммунистнууд, комсомолшууд болоно. Городой, районой экономическа ба социальна саашанхи хүгжэлтын түсэбүүд тухай материалнуудые элирхэйлэн ойлгуулхадаа, мүнөөнэй бодото байдалтай нягтаар холбохые хүсэгдөө һэн ааб даа.

Гэбэшье үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хаа хаана адли тэгшээр, һайнаар ябуулагдана гэжэ хэлэхын аргагүй. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал ёһоор хандуулдаггүй партийна эхин организацинууд манда үшөө бии гэжэ мэдэрхэ ёһотойбди. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци нилээд томонь гэжэ тоологдодог. Энээнэй бүридэлдэ ородог зуугаад коммунистнуудай олонхинь наһажаал, пенсидэ гараһан хүнүүд болошонхой. Партиин гэшүүнэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүрэжэ шадаха эрхэ һайн ажалаараа, түбшэн ажабайдалаараа, эдэбхитэй нийтын ажал ябуулгаар олоһон залуу колхозникууд эндэ үгы гэжэ гү? Олон ааб даа. Зүгөөр колхозой партком (секретаринь А. Н. Очиров) эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулнагүй гэхэдэ болоно.

Энээние юун гэршэлнэб гэхэдэ, хоёр һарын туршада партийна нэгэшье суглаан үнгэргэгдөөгүй байшоо. Колхозой механизаторнуудай дунда залуу коммунистнууд илангаяа үсөөн. Жэшээлхэдэ, мүнөө хабарай тарилгын хүдэлмэридэ имагтал залуушуул ябажа байна. Харин тэдэнэрэй байра байдал болон социалис мүрысөөнэй эмхидхэл тушаа анхарал халуун ажалай хаһын түрүүшын үдэрнүүдһээ хандуулагдаагүй байшоо.

Тиихэдэ Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа заводой, Сэлэнгын совхозой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна комитедүүд залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, һургаха, шэнэ хүнүүдые партида абаха, организацияа бэхижүүлхэ, дайшалхы шадабариень дээшэлүүлхэ, коммунистнуудые эдэбхижүүлхэ хүдэлмэри эрид һайжаруулха ёһотой. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Сэлэнгын ПМК-гай, Сэлэнгын леспромхозой партийна организацинуудай урда мүн лэ иимэ эрилтэ табигдана. Бодото хубилалтын ойрын сагта үзэгдэжэ эхилхэ байһандань батаар найданабди.

С. МИНЕЕВ,
КПСС-эй Гусиноозерскын горкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой слесарьнуудай участогта дүй дүршэлтэй 16 мэргэжэлтэн хүдэлдэг юм. Тэдэнэй нэгэн—дүрбэдэхи разрядай слесарь Георгий Прокопьевич Шадонов болоно. Алтан гартай энэ хүнэй хэжэ шадахагүй юумэн үгы гээ һаа, алдуу болохогүй. Ямаршье сагта нэгэ жэгдээр, анхарал, харюусалгатайгаар ажаллажа байдаг энэ нүхэрнай коллектив соогоо хүндэтэй юм. Тэрэ өөрынгөө мэргэжэлдэ арбаад гаран залуушуулые һургажа, хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ жагсаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. П. Шадонов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МАЛ АЖАЛ— онсо шухала һалбари

Ярууһын районой Иасэнгын совхозой ахалагша адуушан Б. Ц. ЦЫРЕНОВЭИ хөөрөөнһөө

АДУУНШЬЕ—МАНАЙ БАЯЛИГ

Үнгэрһэн дүрбэн жэлдэ совхозой адуун һүрэгые үбэл зунгүй манажа ябахадаа, энэ ажал тухай олон юумэ боложо үзөө хүм. Мүн баһа адуушанай мэргэжэлдэ дуратай болоо, ажалайнгаа онол оншыешье зарим тэды шудалаа хүн бэзэб.

Адуу хараха гээшэ амар, хүнгэн ажал гээд зариман һанадаг. Энэмнайшье тиимэ бэшэ даа. Адуун эдихэ юумэеэ оложо ядахагүй, зүндэнь табижархихада өөһэдөө дураараа бэлшээд ябаа гүбэ, харин эзэниинь неделидээ нэгэ-хоёр ошожо, тэдэнээ эрьеэ, хараа болоо юм ааб даа гэлсэдэг гээшэ. Тиимэ адуушадшье хаа-яа байдаг, нюуха юумэн үгы. Теэд тэдэмнай тиигэжэ «харууһалһанайнгаа зэргээр» зуун гүүн бүхэнһөө миил 40—50 унага абана. адуугаа үгы болгоно, гарзалуулна ха юм.

Үнэндөө, адуун һүрэгые һайнаар харууһалха, зүбөөр бэлшээхэ, үсхэбэрилхын тула ехэхэн оролдолго, баян дүй дүршэл, шадабари хэрэгтэй. Зарим үедэ үбһэ ногоонойт, тарая талханай түлэг ургажа гү, али гүүнүүдэй унагалжа байха үедэ моринойнгоо эмээлһээ буунгүй гэхээр лэ ябаха саг тохёолдохол. Тиигэжэ адуугаа үдэр, һүнитүй наринаар хараа, манаагүй һааш, сабшалан, таряалангай ургаса гэшхэхэ бшуу. Эдэмнай ута хүлтэй хурдан амитад гээшэ. Нэгэ һүни соо хаанашье ябашахадаа болохо. Мүн унагадай гараха үедэ ходо хаража байгаагүйдэ зарим залуу гүүд хээрэ түрөөд, унагаа орхижо болохо, тэрэниинень шоно, нохой эдижэ магад. Үгышье һаа, зарим гүүн түрэжэ ядаха, унагаяа бүтээхээ һанаха байна.

Адуун һүрэг бэшэ малда орходоо тад ондоо гээшэ. Үхэр, хонид үдэрынь адуулагдаад, һүнинь байрада оруулагдажа хонуулагдадаг. Тиигэжэ тэдэнние хаража, нарин хиналта доро байлгажа, түлынь абаха аргатай байдаг гээшэ. Харин адуун ходо ой тайгын захаар, уһа намаг газараар, түхэреэн сүүдхэдэ хээрэ ябана бшуу. Тиимэһээ тэдэнэй харууһанайнь харюусалга ехэ.

Бидэ зунай эхеэр адуун һүрэгөө туугаад, Витим мүрэнэй эрье шадархи холын бэлшээридэ ошодогбди. Тэндэ ой тайга, бургааһа шугы, хадын хабшал, намаг болдог газараар адуун бэлшэдэг. Адууе ходо нэгэ газарта зэрэжэ байха аргагүй, һайн бэлшээри бэдэрэн, нүүжэ, тэдэнэйнгээ тогтоһон газарта майхан табяад лэ ябадагбди.

Намар октябрь соо тэндэһээ адуугаа голдо оруулжа. таряанай һуурида, үбһэнэй абтаһан сабшалан дээрэ адуулан, таргыень хүсөөдэг гээшэбди.

Манай совхозой һүрэгтэ 500 гаран адуун ябадаг юм. Тэдэнэй 110 гараниинь гүүд. Үнгэрһэн арбадахи табан жэлдэ манай адуушадай бригада түсэбэйнгөө ёһоор хамта 376 унага абажа томо болгохо байһан аад, тэрэнээ 393-да хүргөө юм. Жэшээнь, нёдондо зуун гүүн бүхэнһөө 77 унага абаха түсэбэй орондо 84 унага абаабди. Манайда унагад, даагад намар оройшог суглуулагдажа шэгнэгдэдэг. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай адуунай унага, дааган бүхэн шэгнүүрээ сүүдхэдэ дунда зэргээр 318 граммаар нэмээгээ гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанһаа 1,5 дахин ехэ шэгнүүр абтаа. Хабар апрель соо гараһан унагадаа үбэлэй эхеэр — ноябриин 20-доор шэгнэхэдэмнай, тус тустаа 210—215 килограмм татадаг юм. Бидэ һүрэг сооһоо жэл бүри олохон адуу мяханда тушаадагбди. Хоёр-хоёр жэл хахадтай болоһон адуун тус бүридөө 3 центнер үлүүтэй шэгнүүртэйгээр тушаагдадаг.

Эдэ жэлнүүдтэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдэй түйлагдаашье һаа, энэ һалбаримнай һанаһанда хүрэмөөр хүгжөөгдэнэ. энээндэ анхарал гүйсэд табигдана гэхын аргагүй. 10—15 жэлэй саана бүхы Яруунада адуун һүрэг яһала олон байһан юм. Бүхыдөө 18—20 мянган адуун бэлшэдэг байгаа. Мүнөө бүхы адуу моридой тоо тэрэнэй хахадтаньшье хүрэнэгүй. Илангаяа һүрэг соо гүүнүүдэй тоо тон үсөөн байна. Бидэ 500 гаран адуутай аад, оройдоол 110 гүүдтэй байна ха юмбибди. Гүү үсөөнтэй байгаад, адуу түргэн олошоруулхамнай гэжэ дэмы.

Адуу моридые олошоруулха гээшэ алинташье талаараа ехэ ашагтай. Тиигээ тиитэрээ манай Яруунада үхэр, хонидой бэлшэхэ аргагүй ой тайгын, гол мүрэнэй захаар болдог зууха газарнууд, холын бэлшээри айхабтар ехэ ха юм. Тэндэл адуу бэлшээхэдэ таатай. Тиигэжэ миинтэр шахуу ехэ мяхан абтаха болоно. Юуб гэхэдэ. мүнөө адуун һүрэгтэ үбһэ тэжээл ехэ үгтэнэгүй, ямаршье байра, байдал түхеэрэгдэнэгүй. Харин унаагай морид, муу унага., даагадтал бага зэргэ үбһэ, һолоомо хүртэнэ.

Хоёрдохёор, машина техникын хэды олон болоошье һаань, морёор хэхэ ажал барагдахагүйл. Гүүртэ, отара бүхэндэ трактор, машина байлгахагүй ха юмши. Тэндэ дүтэ шадар үбһэ тэжээл зөөхэ, шэбхэ гаргаха хүдэлмэридэ имагтал мори хүллэжэ хэрэглэхэдэ таарамжатай, гаргашаньшье бага байна. Баһа үхэр, хонидые адуулхадаа, мори эмээллэжэ унаад ябахаһаа ондоо аргагүй.

Тэрэшэлэн урда жэлнүүдтэ үбһэ сабшалга, хуряалгын үедэ багахан газарнуудта морин косилка, тармуур үргэнөөр хэрэглэгдэдэг, мүн үхибүүд морёор бухал шэрэжэ ехэл хүхюутэй ябадаг бэлэй. Эдэ бүгэдэ мүнөө юундэшьеб орхигдожо байна. Энээнһээ боложо, трактор, машинаар абаха аргагүй уйтан, буртаг газарай үбһэн сабшагдан, хуряагдангүй үлэнэ. Зарим ушарта гүүртэ, отарануудта байһан морид үбһэ тэжээл ехэ эдинэ гэжэ тон буруу тобшолол хэгдэнэ. Үнэндөө, үмсынгөө үхэр малда үбһэ тэжээл ехээр эдюулжэрхёод, тэрэние моридтоо үгөөбди гэжэ тоосоо хэхэ хүнүүд бии. Харин хүдэлмэриин морид гансашье өөрынгөө эдихэ үбһэ бэшэ, мүн бусад олон малай эдихэ үбһэ тэжээл абахада, сэгнэшэгүй ехэ туһа нэмэри хэнэ ха юм.

Унаада, элдэб хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ моридые адуун сооһоо барижа һургаха, хазаар мэдүүлхэ хэрэг тоогдохоёо болинхой. Эмниг моридые һургаһанай түлөө хүнүүдые зүбөөр урмашуулбал, һайн байгаа.

Ингээд ерэхэдээ, адуун һүрэг гансашье хямда сэнтэй, эрхим шанартай мяха ехээр үгэхэ, мүн унаада, элдэб хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэһээ гадна, баһа гүүнүүдые зүндаа барижа һаагаад, сэгээ гаргаад, тэрэние амаралтын газарнуудта байһан зондо уулгаа һаа, али тухай ехэ туһатай, ашаг олзотойшье байха бэлэй.

Юрэдөө, энэ һалбариин ашаг үрые ехэ болгохо, адуун һүрэгые олошоруулхын түлөө бүлтэ оролдоё гэжэ уряалха байнаб.

М. НАМЖИЛОВ
бэшэжэ абаба.

ЭЛШЭ ХҮСЭН АЛМАГДАНА

Байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада республикын промышленна предприятинуудай дунда электрын элшэ хүсэ гамнаха талаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет гаргаба.

Улаан-Үдын судна-бүтээлгын заводой коллектив (директорынь А. В. Юхлин, партийна организациинь секретарь П. К. Козырев, профсоюзайнь комитедэй түрүүлэгшэ М. Б. Балдынов) мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, 750 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэбэ. Заводой коллектив үйлэдбэриингөө түсэбтэ даабари 133 процент дүүргэхэдээ, 32 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаһан байба.

Тимлюйн цементын завод (директорынь Л. Н. Рыжов, партийна организациинь секретарь А. М. Ананьев, профсоюзайнь комитедэй түрүүлэгшэ И. С. Чирков) социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлжэ, 1300 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэбэ.

«Теплоприбор» заводой, Улаан-Үдын локомотивна депогой, «Гусиноозёрская» шахтын коллективүүд электрын элшэ хүсэ алмаха талаар амжалта түйлаһан байна гэжэ тус тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Манай корр.

ИЛАЛТЫН ЭРХЭ НҮХЭСЭЛ

В. И. ЛЕНИНЭЙ «Юунһээ эхилхэб?» гэһэн статьягай толилогдоһоор 80 жэлэй ойдо

Түүхэ гээшэ өөрөө ябадаггүй. Ухаан бодолтой, дура хүсэлтэй. өөһэдын ашаа туһа ба зорилгонуудые дүүргэхые эрмэлзэһэн хүнүүд түүхэ бэелүүлдэг. Тиин нийтын хүгжэлтын хуули ёһонуудые хүнүүдэй мэдэхэгүй байгаа һаа, үгы гэбэл тэдэнние хайхардаггүй гү, али бодотоор ашаглаха арга боломжогүй байгаа һаань, түүхын ябаса зүндэгээр болодог байха юм. Марксизмын мүндэлһэнэй һүүлээр түүхые научнаар, материалис ёһоор ойлгохо арга бии боложо, имагтал энгэй үмсэтэ. бэе бэедээ тад харша, ангинуудтай общественые усадхаһанай үндэһөөр, пролетариадай революциин ашаар лэ нийтын ажабайдалые ушар ёһо мэдэнгеэр, түсэбэй ёһоор хубилгажа болохо юм гэжэ баталан харуулагдаһан байгаа. Хүдэлмэришэн ангиин политическэ эмхи байгуулха гээшэ илалтын гол эрхэ нүхэсэл гэжэ тодорһон юм.

Үнэхөөрөө революционно, үзэл суртал түгэлдэр, эмхи һайнтай пролетариадай парти — шэнэ түхэлэй парти — Россида бии болоһон гэжэ мэдээжэ. Агууехэ Ленинэй байгуулһан гансал тиимэ парти социалис революци толгойлхо, социализмын түлөө тэмсэлдэ, харин һүүлээрнь шэнэ общество байгуулха хэрэгтэ олон миллион зониие бодхоон элсүүлжэ шадаха байгаа. «Ажабайдалые социалис ёһоор хубилгаха эхи табиха зол манай Коммунис партида, манда, совет коммунистнуудта түдаа», — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев XXVI партсъездын ендэрһээ тэмдэглэһэн байна. В. И. Ленинэй байгуулһан, тэрэнэй партиин вождь байһан хаданъ лэ манай парти ленинскэ гэжэ нэрлэгдэдэг бэшэ, харин үзэл бодолой ба политикын, эмхидхэлэй ёһо гуримай, парти доторой ажалай талаар ленинизмдэ үнэн сэхэ байдаг тула тиигэжэ нэрлэгдэдэг. Парти хүдэлмэришэдтэй, ажалша бүхы арадтай бата бэхи холбоотой байдаг.

* * *

Парти байгуулха гээшэ гол зорилго мүн гэжэ Владимир Ильич Ленин революционно хүдэлөөндэ хабаалажа эхилһэнии сагһаа хойшо тоолодог байгаа. Хүдэлмэришэдэй кружогуудые. мүн «Хүдэлмэришэн ангиие сулөөлхын түлөө тэмсэлэй союзые» байгуулха, хүдэлмэришэдэй дунда олонинтын агитаци номнол дэлгэрүүлхэ, бусад городуудтахи «Тэмсэлэй союзуудтай» холбоо тогтоохо гээшэ энэ зорилго дүүргэхын тулада хэгдэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри болохо байгаа. Гэбэшье революционно хүдэлөөнэй бутархай таһаранги байһые усадхахын тулада тэрэ үеын эмхидхэл үшөөл хангалтагүй байһан юм.

Пролетариадай революционно парти байгуулха шэнэ арга зам тухай бодол Ленинэй Сибирьтэ сүлэлгэдэ байха үедэнь түрэһэн юм. Энэ бодол тон шэнэ, дадал бэшэ байжа. Ильичэй дүтын нүхэд болон суг хамта тэмсэжэ байһан хүнүүдыньшье нийтэ арадай политическэ газетэ байгуулаад, тэрэние парти байгуулха зорилгоор ашаглаха, гэһэн сэсэн мэргэн бодолые абаһаар ойлгожо, сэгнэжэ шадаагүй һэн. Жэшээнь, Г. М. Кржижановский В. И. Ленинтэй Шушенскда хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай дурдан һанахадаа, иигэжэ бэшэһэн байна: «Тиимэ партийна газетын үүргые дан хэтэрмэ дээгүүр сэгнэнэ. Энэнь юунһээ болоноб гэхэдэ, үни удаан сагта сүлэлгэдэ байхадаа, литературна ажал ябуулгаар ехээр лашуурха баатай болоно гэжэ би, сэхыень хэлэхэдэ, түрүүшын үедэ һанаадхёо һэм..». Тиигэбэшье партиие байгуулха тон шухала болоһон байжа, эдэбхитэй революционно хүдэлмэри хэхые эрмэлзэжэ байһан бүхы хүнүүд Ленинэй эли тодо, һайнаар бодожо үзэглэһэн һанамжые зүб зүйтэйлэ тоолохо болоһон байна. Сүлэлгэһөө бусажа ябахадаа, мүн һүүлээрнь хилын саана гарахынгаа урда Ленин хэдэн социал-демократическа бүлэгүүдтэй холбоо тогтоожо, газетэ байгуулха гэһэн түсэбыетнай дэмжэхэбди, түсэблэгдэһэн шэглэлээр тэрэндэ эдэбхитэйгээр бэшэдэг байхабди гэһэн үгыень абаһан юм.

Тиигэжэ «Искра» революционно хүдэлмэриин голынь болоо һэн.

Тэрэнэй бүри түрүүшын номерто толилогдоһон «Манай хүдэлөөнэй шухала зорилгонууд» гэһэн статья дотор Владимир Ильич иигэжэ бэшэһэн байна: «Хүдэлмэришэн ангиин политическэ хүгжэлтэдэ болон политическэ эмхидэнь туһалха гээшэ манай гол шухала зорилго болоно» (Зохёолнуудай гүйсэд сугл, т. 4, хууд. 374). «Искрын» туһаламжаар энэ зорилгые һайса тайлбарилхаһаа гадна, тэрэние бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэй байгаа.

«Искрын» 4-дэхи номерто 1901 оной майда толилогдоһон «Юунһээ эхилхэб» гэһэн статья дотор энэ бодото хүдэлмэриин түсэб үндэһэлэгдэнхэй. Политическэ пропаганда болон агитаци үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар бэе бэетээ ехэ холбоогүй кружогуудые нэгэдүүлхэ, бүхы орон доторхи нютагай эмхинүүдые нэгэдүүлэн жагсааха аргатай политическэ организациин үндэһэ һуури бии болгохо хэрэгтэй байгаа. «Манай бүхы хүдэлөөн үзэл бодолойшье, бодото хүдэлмэрииншье, эмхидхэлэйшье талаар бүлэгүүдэй хоорондоо холбоогүй бутархай байһанһаа эгээл ехээр хохидоно бшуу..,» — гэжэ Ленин тэмдэглээ һэн. (т. 5, хууд. 9—10). Парти байгуулха түсэбые, мүн тэрэнэй ажал ябуулгын гол зорилгонуудые Ленин тэмсэлэй бодото эрхэ байдалтай, олоннитэ зоной һанал бодолнуудтай нягтаар холбон тодорхойлжо, тэмсэлэй эгээл үрэ ехэтэй арга замуудые элирхэйлһэн байна (иимэ аргануудай нэгэниинь мүрдэлгэ хюдалга байха ёһотой гэһэн заримашуулай һанамжые Ленин статья дотороо буруушааһан юм).

Хүдэлмэришэн ангиин революционно парти байгуулхын түлөө тэмсэлдэ нийтэ ородой политическэ газетэ байгуулха гээшэ яахалаа гол шатань болохо ёһотойб гэһэн зүйлые Ленин статья дотороо дэлгэрэнгыгээр үндэһэлэн харуулаа. Имагтал тиимэ газетэ «...үнэн зүб, дэлгэрэнгы пропаганда болон агитаци саг үргэлжэ ябуулха арга олгоно. Иимэ агитаци хадаа юрэнхы дээрээ социал-демократиин саг үргэлжын гол зорилгонь юм. Харин мүнөө эгээл үргэн нийтэ зоной политикаар, социализмын асуудалнуудаар һонирхо[illegible] болоод байхалань, э[illegible]илго мүнөө үедэ тон [illegible]а удха шанартай бо[illegible] (мүн лэ тэндэ, [illegible] 9). [illegible] газетынь ажал [illegible]танъ нютагуудтахи ху[illegible]нүүдые нийтэ ородой нэгэн хүдэлөөн болгохо замда түрүүшын алхам болохо. Харин тэрэ газетэ өөрөө үзэн ядагдадаг мүлжэлгэтэ ёһо гуримуудта эсэргүү тэмсэлдэ улам үргэнөөр хабаадалсажа байгаа хүдэлмэришэн ангиин политическэ эрилтые хангаха ёһотой байгаа.

«Газетын үүргэнь үзэл бодолнуудые нэбтэрүүлхэ хэрэгээр, имагтал политическэ хүмүүжүүлгэ болон политическэ союзнигуудые элсүүлхэ хэрэгээр хизаарлаха ёһогүй,» — гэжэ Ленин бэшээ һэн. — Газетэ хадаа имагтал хамтын пропагандист ба хамтын агитатор бэшэ, харин тэрэшэлэн хамтын эмхидхэлшэ мүн». Тиин нютагуудһаа материал суглуулха, газетые тэндэ тарааха зорилгоор газетын дэргэдэ элсүүлэгдэһэн нютагай агентнууд «имагтал манда хэрэгтэй эмхиин үндэһэ һууринь болохо ёһотой. Энэ эмхи бүхы орон доторхи бүлэгүүдые хабаадуулхын тулада нилээд томо байха ёһотой; ажалые нарин нягтаар, тодорхойгоор хубаарилхын тулада нилээд үргэн, олон янзын үүргэтэй байха ёһотой; мүн али бүхы «эрьелтэнүүдтэ» ба хүлеэгдээгүй ушарнуудта өөрынгөө хүдэлмэриие хэлбэришэгүйгөөр ябуулхын тулада үзэл сурталай талаар түгэлдэр байха; тэрэшэлэн нэгэ газарта бүхы хүсэеэ гулидхаад байһан дайсантай сэхэ тулалдахаһаа; нэгэ талаһаа. зайсажа шадахын, нүгөө талаһаа, тэрэ дайсанай нозог нобшыень һамбаашалан, эгээл хүлеэгдээгүй газартань, болзорто добтолхын тулада нилээд нугархай хүнгэн байха ёһотой» (мүн лэ тэндэ, хууд. 11—12).

Ленинэй энэ түсэб дүүргэгдэһэн юм. Түүхэдэхи шэнэ политическэ эмхиин эхин табигдаа һэн. Тэрэнь шадамар бэрхэ пропагандистнуудые, «эрхим эмхидхэлшэдые» болон «хэрэгтэй болоходонь, шиидхэхы тэмсэлдэ зониие бодхоогоод хүтэлбэрилжэ шадаха партиин политическэ вождьнорые» бэлдэхэ гэһэн асари шухала зорилго бэелүүлжэ шадаа (мүн лэ тэндэ, хууд. 13). Сэсэн мэргэн тэрэ түсэбөөр байгуулагдаһан, тэрэние бии болгоһон агууехэ вождёор хүмүүжүүлэгдэһэн. айхабтар хүшэр хүндэ туршалгануудта хатуужаһан ленинскэ парти мэдээжэ үгэнүүдэй ёһоор, «дэлхэйе урбуулан онгилжо» шадаһан байна.

Шэнэ дэлхэй — социализмын дэлхэй — жаран дүрбэдэхи жэлдээ бүмбэрсэг дээрэ оршон мандажа, хүгжэн бэхижэжэ байнхай. Хүн түрэлтэнэй түүхын шэнэ шатые Агууехэ Октябриин социалис революциһаа эхилэн тоолодогбди. Манай ороной хүдэлмэришэд, таряашад В. И. Ленинэй, тэрэнэй байгуулһан коммунистнуудай партиин хүтэлбэреэр тус революцие бэелүүлээ. Тиин манай обществын — мүнөө хүгжэлтэ түгэс социализмын обществын — бүхы амжалтанууд КПСС-эй зүб, бодото ленинскэ политикын ашаар, парти болон арадай таһаршагүй нэгэдэлэй ашаар түйлагдаа.

Вл. СЕМЕНОВ.

БАРИЛГЫН ШЕФҮҮД

Хэдэн мянган километ[р]
зам гаталжа, Красноярск[...]
түрүүшын бүлэг машинану[...]
БАМ-ай Түбэй участог[...]
Февральск тосхондо, хүр[...]
жэ ерэбэ. Барилгын индус[...]
риин баазые байгуулгада [...]
рэглэгдэхэ материалнуу[...]
түхеэрэлгэнүүд асарагдаа.

Энэ табан жэлдэ Фе[...]
ральск түмэр замай то[...]
станци болохо юм гэ[...]
ТАСС-ай корреспондент [...]
солон тэмдэглэнэ. Эндэ [...]
мэр замай отделени байгу[...]
лагдаха, предприятинууд [...]
ригдажа эхилхэ юм. Крас[...]
ярскын предприятинууд[...]
коллективүүд тус барилг[...]
шефтээ абанхай. Барил[...]
хабсаралгын «Красноярс[...]
БАМстрой» поездын экипаж[...]
олоң дабхар гэрнүүдэй [...]
бан дүрбэн микрорайон бо[...]
хоохо һургуулинууд боло[...]
үхибүүдэй саадуудые, соёл[...]
эмхи зургаануудые, нийт[...]
түб, спортивна комплекс б[...]
рихадань, сибиринхид т[...]
һалха байна. Тындэһээ зүү[...]
жээ баригдаха түмэр зам[...]
участок габшагай барилг[...]
эгээл «шанга» участогууд[...]
нэгэниинь боложо байнха[...]
Эндэ түмэр замай далан [...]
бина, хүүргэнүүдые бодх[...]
но, шэнэ станцинуудые ба[...]
на. Тэдэнэй тоодо Марев[...]
Дипкун, Зейск, Февральс[...]
оролсоно. Москва шадар[...]
Башкирай, Тулын ажал[...]
коллективүүд барилгада [...]
баалана.

Февральск.
БАМ-ай Түбэй участок.

ТҮМЭР ЗАМАЙ ЭХИЛДЭГ ГАЗАРТА

Түмэр замай олохон уч[...]
тогуудһаа барилгын отр[...]
дууд Байгал-Амарай боло[...]
Зүүн- Сибириин түмэр з[...]
май уулзуур дээрэ оршо[...]
Лензэ станцида ерэнхэй.

Барилгашадай урда ор[...]
хүшэр зорилго табигдана. Б[...]
гони болзорто эндэ депо, [...]
комотивуудые заһабарил[...]
пункт ашаглалгада оруул[...]
даха, станциин замууд [...]
километрээр утадхагдаха [...]
лоно. Үйлэдбэриин болон [...]
ёлой-ажаһуудалай хэдэн [...]
баад барилга бодхоогдо[...]
ёһотой.

Түмэр замай узел түр[...]
нөөр бодхоогдоно гэжэ ТАС[...]
ай корреспондент дамжу[...]
на. Урдань намаг налхи б[...]
һан газарта хэдэн зууга[...]
мянган кубометр хайр ш[...]
луун адхагдаа, байшангу[...]
дай һууринууд табигдаа.

Түмэр замай комплекс[...]
түрүүшын ээлжээнэй аш[...]
лалгада оруулагдахада, [...]
нэ станци хоёр дахин ол[...]
поезднуудые угтан аба[...]
болохо юм.

Усть-Кут.
БАМ-ай Баруун участо[к].

АГРОКОМПЛЕКС УРГА[...]

Нерюнгри хотын промы[...]
ленна предприятинууд[...]
хамһабариин ажахынууд[...]
ургуулагдаһан овощ горо[...]
магазинуудта оруулагд[...]
эхилэнхэй.

«Якутугольстройн» тепл[...]
цэ-комбинадай хүдэлмэри[...]
огородой эдеэнэй үндэр [...]
ян ургаса хуряана. Тепл[...]
2500 дүрбэлжэн метр т[...]
майтай юм. Горнягууд бо[...]
түмэр замшад имэрхүү [...]
нэгэ ажахы барина [...]
ТАСС-ай корреспонден[т]
мэдээсэһэн байна.

Хүн зониие сагаан э[...]
гээр хангаха зорилгоор [...]
дай урда зүгтэ фермэ эм[...]
хэгдэнхэй. «Бага» БАМ [...]
нэрлэгдэдэг Тындэ-Берк[...]
замаар үбһэ тэжээл [...]
зөөгдэнэ.

Нерюнгри.
Яхадай АССР.

ҮХИБҮҮДТЭ БОЛОН ЕХЭШҮҮЛДЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

БАМ-ай Түбэй участо[...]
комсомолшууд Гилюй мүр[...]
эрье дээрэхи нарһан [...]
соо элүүр энхын хото бо[...]
жо эхилэнхэй. Амара[...]
корпусуудай ,столовын бо[...]
бусад барилгануудай хэг[...]
газараар ТАСС-ай корр[...]
пондент ябаһан байна.

Зунай һарануудта эл[...]
жүүлгын комбинат үхибү[...]
мэлэлдэ үгтэдэг байха [...]
Барилгашадай болон т[...]
замшадай долоон зуу[...]
үхибүүд тэндэ амарха. Х[...]
үбэлдөө ехэшүүл эндэ ер[...]
амарха.

БАМ-ай Түбэй участо[...]
хи зөөлэн улаарилтай, һ[...]
агаартай газар элүүржүү[...]
зорилготойгоор хэрэглэг[...]
Становой шэлын боориде[...]
ригдаһан «Лапри» [...]
элүүржүүлгын томо ехэ [...]
хэдэн жэл удаагуур үхи[...]
мүн ехэ хүнүүдшье ам[...]
Участогай хүдэлмэрилэг[...]
үхибүүд зунайнгаа амар[...]
жэл бүри эндэ үнгэр[...]
Мүн эндэ гэр бүлөөр[...]
амардаг юм.

Мүнөө жэл барилг[...]
болон түмэр замшадта [...]
рюулагдаһан ехэ профи[...]
тори баригдажа эхилхэ[...]
на. Тындэ болон Ша[...]
мүрэнүүдэй эрье дээрэ [...]
нэй корпусууд жэр[...]
болохо юм..

Тындэ.
Амарай область.
(ТАС[С])

Совэдүүдэй хүдэлмэри

ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

Улаан-Үдын городской Соведэй ээлжээтэ сесси дээрэ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд ба арадай депутадуудай городской Соведэй бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. П. УБЕЕВ илдхэл хэлээ.

Парти болон правительствын ороной зүүн районуудай, тэрэ тоодо Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. —Байгша оной февралиин 9-дэ баталан абтаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол энээниие эли тодоор гэршэлжэ харуулна. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ, үйлэдбэрилгын шэнэ хүсэнүүдые ашаглаха, ниитын үйлэдбэрилгын ашаг үрые, хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ, байрануудые бодхоохо, социально-соёлой барилгануудые хэхэ талаар ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри энэ тогтоолоор хараалагдаба. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдэдэ 800 мянган дүрбэлжэн метр талбатай гэр байра баригдаха, мянган киловатт час хүсэтэй шэнэ ТЭЦ бодхоогдохо, олон предприятинууд заһабарилагдаха ба бодхоогдохо юм.

Удаадахи табан жэлдэ Улаан-Үдын промышленна үйлэдбэри 24—25 процентээр, тэрэ тоодо соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 30 процентээр ургаха байна.

Капитальна барилгада мүнгэ һомололго горитойгоор дээшэлжэ, 1980 онтой сасуулбал, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ аяар 31 процентээр ургаха юм. Зүгөөр удаадахи табан жэлдэ 800 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, хүүгэдэй саадууд хоёр дахин олоор ашаглагдаха ёһотой. Улаан-Үдын баруун урда, зүүн урдахи районуудта илангаяа ехэ барилга хэгдэхэ байна.

Партиин XXVI съезд дээрэ баталагдаһан гол шэглэлнүүд дотор заагдаһанай ёһоор, үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха асуудалда горитой анхарал хандуулагдаха ёһотой. Гэхэтэй хамта локомотив-вагон заһабарилгын, «Электромашина», хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводуудай, Буряадай мебель, модо болбосоруулдаг комбинадай коллективүүд техническэ дээдэ хангалгатай, мэргэжэл ехэтэй кадрнуудтай байбашье, ажаһуудалда шухала хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар эдэбхи үүсхэл гарганагүй. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада авиазавод, «Электромашина», «Теплоприбор» заводууд үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэбөө саг үргэлжэ дүүргэдэггүй байгаа. Байгша оной дүрбэн һарын дүнгүүдээр 32 предприятинуудай 13-ниинь мүн лэ түсэбөө дүүргэбэгүй. Тиимэһээ үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ тухай асуудал министерствэнүүд, албан зургаанууд, гүйсэдкомууд, городой түсэблэлгын комиссиин гол анхарал доро байха ёһотой.

Городой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха, худалдаа наймаанай, медицинскэ эмхи зургаануудай, транспортын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтажа байнхай.

Зүгөөр ажалшадые эдеэ хоолоор хангаха асуудал һайнаар шиидхэглэхэ ёһотой. Мүнөө энэ асуудалаар тусхай программа табигдажа байнхай. «Бурятплодоовощхоз» гэжэ шэнэ нэгэдэл бии болгогдобо. Тус нэгэдэлдэ 8 совхоз, Үнэгэтэйн, Кабанскын үрэ жэмэсэй заводууд, Сэлэнгын плодопитомник, городой плодоовощторг ороходо юм.

КПСС-эй ЦК хубиин хамһабариин ажахынуудые хүгжөөхэ талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай тогтоол абаад, коллективнэ саадуудые хүгжөөхэ хэрэгые һайшаагаа. Улаан-Үдэдэ 21 коллективнэ саад тоологдоно. Жэл бүри тэндэһээ огородой 700 тонно эдеэн, 1200 тонно үлир жэмэс тушаагдадаг байна. Тиихэдэ Улаан-Үдын промышленна предприятинууд хамһабариин ажахынуудые хүгжөөхэ зэргэтэй.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай тоо удаадахи жэлнүүдтэ олошорхоор хараалагдана. Городой шэнэ кварталнуудта энэ талаар онсо анхарал хандуулагдаха юм.

Арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй, Улаан-Үдын районно Соведэй гүйсэдкомууд ажалай журам һайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг, хандуулхашье ёһотой. Үнгэрэгшэ, 1980 ондо, городой 10375 хүн ямаршье шалтаггүйгөөр ажалдаа гарангүй зайгуултаа гэхэ гү, али 208 хүн бүхы жэл соо ажал хэнгүй үнгэрһэн гэжэ тодорхойлходо болоно. Эдэ тоонууд ажалай журамай хангалтагүй байдалые гэршэлнэ бшуу. 1982 ондо СССР-эй, 1983 ондо Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ой гүйсэхэнь. Эдэ түүхэтэ һайндэрнүүдые ажалай амжалтануудаар угтахын тула Улаан-Үдын городской Совет, районно Соведүүд ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулха ёһотой гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ. Энэ талаар бүхы депутадууд эдэбхи үүсхэл гаргаха, ажал дээрээ бусадта жэшээ харуулха бэзэ гэжэ найдагдана.

Удаань элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ эхилбэ. Улаан-Үдын Советскэ районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Н. И. Кузнецов** түрүүлэн үгэ абажа, үйлэдбэриин түсэбэй район дотор ямараар дүүргэгдэжэ байдаг тухай хөөрэбэ. Капитальна барилгада ехэ анхарал хандуулагдадаг юм. Гэбэшье энэ райондо гэр байра һүүлэй арбан жэл соо тон үсөөнөөр баригдана гэжэ онсолбо. Городой түб районд олон дабхарта гэрнүүдые бариха тухай тэрэ һанамжалба.

ЛВРЗ-гэй дархашуулай бригадир, городской Соведэй депутат **Е. Е. Касьянова** үгэ хэлэхэдээ, бригадынгаа туйлаһан амжалтанууд тухай дурдаба. —Манай 15 хүнһөө бүридэһэн бригада байгша онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые хахад һара урид дүүргээ һэн, — гэжэ тэрэ мэдээсээ.

Депутадуудай бүлэгүүд эдэбхи үүсхэлтэйгээр бүхы хүдэлмэреэ ябуулна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Районойнгоо депутадуудай бүлэгүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Микрорайоноо болбосон түхэлтэй болгохо, үхибүүдэй саадууд, лагерьнуудай хүдэлмэриие эмхидхэхэ, бусад асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ депутадай бүлэг ехэ оролдолго гаргана.

Тэрэнэй һүүлээр Улаан-Үдын горжилуправлениин начальник **А. Г. Прейзнер**, республикын Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын ахамад инженер **Н. А. Малханов**, «Главбурятстрой» нэгэдэлэй начальнигай орлогшо **В. Р. Соктоев**, республикын ажалай талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **А. К. Чебунин** болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

Сессиин хүдэлмэридэ республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **А. С. Берещинов**, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. Д. Черняков** гэгшэд хабаадаа.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков** сесси дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

С. ОЧИРОВ.

«ҮДЭШЭНДӨӨ НААДА ХАРУУЛХАБДИ...»

БИДЭНЭР голой эрье дээрэ хүрэжэ ошобобди. Нэгэ баржа дээрэхи ашаа хүнүүд буулгажа байба. Харин нүгөөдэ баржань голой гүйхэн оёор мүргэн тогтошонхой. Эрье дээрэхи хоёр адар трактор тэрэниие татажа, байраһаань яажашье хүдэлгэжэ ядажа үзэгдэбэ.

Палуба дээгүүр тэрхэгэр жаахан аад, майкагүй сэрдэгэр хүн иишэ тиишээ гүйжэ ябаад, хараал шэрээл табина. Тракториснуудта ямар бэ даа, захиралтануудые һүхирэн хэлэнэ.

— Тулюур лэ зон байна даа... Голой оёор энэ багта иимэшүү байха гэжэ тухайлхаар ха юм. Һэргэг ябахагүй....— гэжэ Алеша урмаа хухаран хэлэбэ.

—Тулюр, тугай гэжэ байжа хараахада бэлэн ааб даа, —гэжэ би тэдэ баржын зониие үмөөрхэ һэдэлгэ гаргабаб. — Зүлхэ мүрэн дээрэ иимэшүү газарнууд ехэл олон дайралдадаг. Тэндэ «Алтан» гэжэ алдаршаһан нэгэ иимэ гүйхэн газар бии. Бидэнэр тэндэ тогтон газардашоод, үлэн хооһоор бүхэли долоон хоног соо байгаа бэлэйбди. Һүүлдэнь тэндэһээ арай гэжэ холодоо һэмди. Би тиихэдэ судназа жолоодожо ябааб.

—Зай, яагаа һонин юм гэзшэб.., Тиимэ ажалда ябаһан хүн ха юмта даа. Ямар ажалтай ябадаг һэмта, тиихэдэ?

— Моторист ябааб.

— Тэд хэдыдээ театраар һонирхожо эхилээбта?

—Алиниинишье адли ха юм. Зондоп туһатай юумэ хээ һаа, иимэ тиимын илгаа хамаагүй бшуу...

Би голой эрьеһээ холодон ошохо дурагүй байбаб. Мүнөө гол дээгүүр тамаржа ябаа һаа, яагаа аятай зохид байха гээшэ һэм! Голой уһанай һэрюун тунга агаар, сэсэгтэ нуга талын хангал, хүбшэ тайгын үнэр сээжэ дүүрэн һорон амилжа ябахада, яагаа һайн гээшэб! Урдандаа тиигэжэл ябаһан сагаа дурдан һанаадхибаб. Ямархан штурман болоод ябаха хүн аад, энэ ябана гээшэбиб даа! Тэд искусство намайе бараниемни эзэмдэн тамалаад, сэдьхэл зүрхыемни буляагаа.

—Нелли Васильевна, театр байгуулжа шадахаб гэжэ үнэн зүрхэнһөө этигэнэ гээшэ аалта?

—Та, Алеша, барилгынгаа һуури табижа эхилхэдээ, бүтэн бүрин юумэ бүтээжэ шадахабди гэжэ этигэдэггүй гүт? Адлирхуул ха юм даа...

— Тэрэтнай барилга гээшэл. Һүхэ, алха, элдэб түхеэрэлгэ гэхэ мэтэ... Харин театрта амиды хүнүүд... Тииһэз тиигэтэрээ БАМ дээрэ! Хүбүүдэй ямараар ажалладагые мэдэнэ гүт даа? Хоёр наранай хоорондо. Хүшэр хүндэ ажал хүдэлмэри! Амархашье сүлөө забда олдохогүй... Үдэшэлэн байрадаа ерэхэдээ, эдеэлхые һанаха тэнхээн байхагүй, харин лэ унаһаар унталган...

— Би туршажал һалахаб. Тэмсэжэл үзэхэбди. Хоёр-гурба һара болоод байхада, түрүүшынгээ спектакль табиха түсэбтэйб. Түрүүшын поездын эндэ ерэһэнһээ хойшо тэбхэр жэл хэзээ гүйсэхэеэ байнаб?

—Ноябриин нэгэндэ.

— Тон һайн гээшэ... Эгээл үрдихэбди. Үшөө саг бии.

—Зай, тиигэбэл хоюулан боосоо хэлсэе, хэлсээмнай баталагдаха ушартай. Хэрбээ танай спектакль тэрэ болзор хүрэтэр табижа шадаа һаатнай, би ямаршье зоной урда үбдэг дээрээ унажа, гарыетнай таалахаб. Минии үнэн сэхэ үгэ иимэл даа.

«Ятараа гэнтэ иигэжэ һаймһарһан янзатайгаар аашалбаб? Ямархан хүсэлтэй иигэжэ байнаб?» —гэжэ һанаадхибаб.

Харин Алексей иигэжэ саашань үргэлжэлүүлбэ:

— Та намайе хүлисэгты, би нааданайтнай бэлэдхэлдэ ябахагүйб.

—Юундэ гээшэб, Алексей? Та яһала һайнаар бэлэдхэл хэлсэжэ эхилээ ха юмта. Ямар тиимэ тааруугүй юумэн бии байбаб?

—Үгыл даа. Бүхы юумэн һонирхолтой байна. Зүгөөр танай театр байгуулха хэрэгтэ огто үнэншэнэгүйб. Тиигэдшье тэсэбэригүйшэг зантай хүн гээшэб, сэхыень хэлэхэдэ... Бэлиг шадабаримнайшье тэрэ тойрон ааб даа,—гээд Алексей аягүйрхэнгээр энеэбхилбэ.

—Тиимэ. «Искусство гээшэмнай, ажабайдалдал адли, ахир тулюурнуудта абтадаггүй дүрзеэ...»

— Энэ намда хамаатай гү?

— Үгы, Алеша, би өөртөө миин хэлэнэб даа... Арсабалтнай тэсд, гэмшэлтэй байна! Та хүбүүдтээ этигэнэгүй гээшэ аалта? Харин би тэдээндэ бүхы сэдьхэлээрээ найданаб... Бидэ заабол театр байгуулхабди!

АВГУСТЫН 2. Хоёр долоон хоногой туршада тиимэ гэшэгүй бүгшэм халуун байба. Һүүдэртэ гуша-гушан табан градус халуун! Халуун бүлеэн агаар! Амилхада ехэл хүндэ... Дуурама дунгяа агаарта нэгэшье абяан соностоногүй. Шэхэнэй шиир болошоһон абяан—«дзинь, дзинь, дзинь...» —хюрөөгэй дуун ханхинан соностоно. Жэжэ багахан шубууд хаа-яахан эндэ тэндэ һүнгэ богонихон абяа үгэһэн мэтэ болоод лэ, дары замхашана. Аадар бороо үгы аад, үгыл даа! Намаг тээһээ таагүй үнэр хангалтана... Ужэнхэй уһаниинь хатажа, иимэ агаар бараниие зобооно. Бүгшэм гээшэнь!.. Сээжэ уйтаруулна... Халуун бүлеэн агаарһаа хаана хоргодохобши?.. Вагончигоймнай түмэр халааһан гал халуунаар шатаана. Үдэшэниинь бүришье һаа, бүгшэм болошоно.

Сонхоёо сэлин нээхын аргагүй. Мянга түмэн бургууһа, илааһан амар заяа үзүүлнэгүй.

Бүхы гэрнүүдтэ хлорофостой амһартанууд табигданхай. Тэрэниие сасаа һаа, амар тэнюун унтахаар байдаг. Тэд агаарынь хороор анхилшаха... Минии вагончик шоргоолжоной бута дээрэ табигданхай. Хоро хаяа һаамни, тэдэнэр хюдаг-дашаха ха юм. Ажалша тэдэ шоргоолжонууд минии тумбочка соохи саахараар эдеэ хэдэг. Бүхэли үдэртөө иишэ тиишээ һүндэлэн гүйлдэдэг... Тиигээд лэ амгалан тэнюун байха һэн хабди... Зүгөөр тэдэнэйшни үлүү гарахань бүри түргэдэшөө. Тон халуун болоходонь, шала дээрэ хэбтэхэш. Тэдэшни эндэ тэндэшни шурган ороод хазаха юм! Шоргоолжоной хазаһан газарта содо уһанда эдьхээд, жэн табихада пайн байдаг гэжэ хүнүүд хэлсэнэ. Яһал зүйтэй зүб юумэн байдаг.

Эдэ һүүлшын үдэрнүүдтэ бүхы барилга дээгүүр зайна зуранаб. Хүн зоноор хөөрэлдэнэб, һайнаар танилсанаб. Театр тухайдаа ярилданаб. Нүхэр Ураков театр байгуулха хэрэгээ бараниинь намда даалганхай.

—Өөрөөл бүхы юумэнтэз һайн танилса... Хүбүүд, басагадаар танилсажа, һонирхолыень татыш. Барилгаяа һайса мэдэхэ боло. Эндээ дадаха ушартайш. Байрадаа түбхинэ...

Үнэниень хэлэхэ болоо һаа, Ураковтай хөөрэлдэхэнь, нэгэ тиимэ хүндэ байдаг. Залуушуулааршье ярилдахань заримдаа баһал нэгэ тиимэ таагүйшэг болошоно. Юуб гэхэдэ, нэгэ бригада ерээд лэ, хүбүүдээр хөөрэлдэжэ эхилхэш—энеэдэн наадан болохо, нюдөөрөө эмнилдэхэшье... Харин һүүлдэнь элдэбын хөөрэлдөөнэй заха үзүүр дуулдаадхиха... Бага сагын юумэн байгаа юм ааб даа!..

Мүнөөдэр бидэнэй бэлэдхэлээ хэдэг байһан столово соо саашадаа байха арга һалаба. Эрхүүгэй уран һайханай училищиин студент-дипломнигууд ерэжэ, энэ столовымнай шэмэн гоёохо зорилготой юм ха. Столово бэшэ, харин кафе болохо гэлсэнэ. Тэдэнэй урлалаа хэхэ юумэн үүдэнэй сана —хүһан шүүрхэнүүд, үйһэн...

Бидэнэр энэ тэрэ юумэеэ абаад, тосхон соогуур хооһон гэр бэдэрбэбди. БАМ-айхид бидэниие зайгуул артистнар гэжэ дэмы нэрлээгүй гэлсэн энеэлдэнэбди. Бидэ тэрэ нэрэдээ дадашанхай ха юмбибди. Хүн зон бидэниие мүнөө харахадаа, тиимэ ехээр гайханашьегүй даа. Янковский Жуков хоёрой хаанаһааб даа оложо асарһан, жэбэ жонходо баригдашаһан түмэр орон, мүн лэ тэдэ хоёрой дархалһан модон стол, һандали, табуреткэнүүдые үргэлэнхэйбди. Наада харуулхада хэрэгтэй болохо бусадшье элдэб юумэнүүдые үргэлэн алхалнабди.

Һургуулиин хажууда багшанарай байха байрын гэр баригдажа байна. Нэгэ хахадынь бүтэн шахуу болонхой. Сонхо болон үүдэнүүдынь, мүн зайн галайнь проводконууд хэгдээгүй. Тэрэньшье хамаагүй даа! Шубуун дэнгүүд бидэндэ бии...

Столнай гэрэй үүдээр багтабагүй. Газаа орхихо баатай болобобди. Домино наадагшад тэрээн дээрэмнай наадажа жаргахань гээшэ даа. Людвиг Янковский Анатолий Жуков хоёр хүрэһөөр лэ, тэрэ гэр соохиёо наада бэлэдхэлгэндэ таа-руулан түбхинэжэ эхилбэ. Тэдэнэр бэлэдхэлгэдээ ерэхэдээ, модошо дарханай зэбсэгүүдые абаад ерэдэг заншалтай юм.

Людвиг ажалша бэрхэ хүбүүн. Миин гараа хабсараад байжа шададаггүй. Бэлэдхэлгэндээ ерэхэдээ, бригадынгаа хахад зониие дахуулаад орожо ерэхэ...

— Людвиг, бүхы бригадаяа абаад ерэхээ яана гээшэбши? — гэжэ би наада энээдэ гаргангаа хэлэдэгби.

— Тэд хэднай ажалаа хэхэ юм!, — гэжэ Людвиг томостойгоор харюусадаг.

Людвиг зүб харюусана ха юм. Бидэшни БАМ-айнгаа барилга дээгүүр наада харуулхаяа ябаха ушартайбди. Тиигэбэ ябашье тэдэнэр даабарияа заабол дүүргэхэ ёһотой гээшэл. Манай артистнуудые һэлгэн һэльбэхэ хүнүүд хаанаһааньше олдохогүй бшуу.

Янковскиин бригада 571-дэхи барилга-хабсаралгын поездын эгээл эрхимынь гэжэ тон лэ зүб тоологдодог. Хараалагдаһан түсэбөө 150—180 процент хододоо дүүргэдэг.

Комсомолой комитедэй гарган бүхы үүсхэлнүүд нэн түрүүн Янковскиин бригадынхидаар дэмжэгдээл һаа, ямаршье юумэнэй урагшатай һайнаар бүтэхэ байһанда хойшолонгүй этигэхээр байдаг. Урда тээнь энэ бригадынхид дулаа үгэлгын трасса дээрэ ажаллаһан байгаа. Тиигээд үдэшэндөө хоёр модо зайтай Юхта һуурин ябагаар ошожо, хүдөөгэй клуб баридаг һэн ха. Янковскиин бригадын бариһан, бодхооһон барилганууд олон—Улькандахи барилгашадай байха гэрнүүдэй эгээл түрүүшынхиниинь тэдэнэр баряа, хилээмэнэй пекарни бариха зуураа «Крымчанка» гэдэг тэнцын талмай нэгэ зэргэ барилсаа. Залуушуул тэрэ талмайень Янковскиин гэжэ нэрлэдэг.

Людвиг нэгэтэ намда иигэжэ хөөрөө бэлэй:

— Хилээмэнэй пекарни минии хүбүүдэй модоной дархатүрүүшынхиеэ хэжэ үзэһэн туршалга гээшэ. Бригададамнай элдэбын мэргэжэлтэн суглараа һэн: газар малтагшад, парикмахер, электрик, тракторист, крановщик... Гансал модошо дархан байгаагүй. Зарим нүхэднай хадааһашье шаажа шадахагүй байгаа юм. Алхаар хүхэ бала болотор сохижорхиһон хюмһатай ябагша һэн... Баймга дадаабди! Барилга хэжэ һураабди!...

Иимэ халуунда бүхэли үдэр ажаллаһанай һүүлээр, хүдэлмэриингөө дүүрэһэн хойно хүбүүд вертоледоор асарагдаһан ашаа буулгана. Удаань, үдэшын арбан сагта наада бэлэдхэлгэндээ сугларна... Эсэжэ тулишанхайнууд, нюур гараа угаагаагүйнүүд, гэдэһээ үлдэшэнхэйнүүд... Столово эртэ хаагдадаг. Тиимэһээ тэдэ үдэшын эдеэ хоол барилганда үрдинэгүй. Басагад эндээ сай шанаад, хүбүүдэй ерэхые хүлеэдэг...

Бидэ үдэшэ бүхэндэл наадаяа бэлдэнэбди. Хүбүүд, басагад минии эрилтэнүүдые абяагүйгөөр, таажа ойлгоһон мэдэрэлтэйгээр дүүргэнэ. Даалгагдаһан роль гүйсэдхэхэ гээшэ бэлэн бэшэ юумэн ха юм гэжэ тэдэ ойлгоно... Һүниин нэгэ часһаа үнгэржэ байхада, бэлэдхэлээ дүүргэнэбди. Тэрэмнай багадаа гэһэндэл, барандаа намайе дахажа, минии вагончик соо оронобди.

Мүнөөдэр иимэ айлшадтайб: — Янковский, аха дүүнэр Дудкинтан, Кожевников Галина һамгантаяа, Толя Жуков, Надя Русяева, Любовь Каминская... Гэр соомни эрьелдэхыншье аргагүй!

Любушка клеенко шала дээрэ дэлгэн дэбдэзд, зүһөөтэй хилээмэ, печени, консервэнүүдые табина. Надя сай бусалгана. Янковский үнөөхил шэншэлхэ юумэеэ олонхой — минии тумбочкын барюул заһана. Ямар хадань заһаа гээшэб даа?

— Васильевна, ши энээнээ харанагүй гүш? Һугалгынши барюул буруу харуулжа хэгдэнхэйл.

— Тиимэ гү? Байнхал ёһооро хэгдэнхэй гэжэ һанаалби. Хутагаар һугалгыень нээгшэб даа.

—Хараад лэ, тухайлан мэдэхээр һэн ааб даа, — гээд, Людвиг һугалгын барюул яажа хэгдэнхэй байха ёһотойень заажа үгэнэ.

— Тухайлан мэдэхэ аргагүй һэн хойноол яахабши? — гээд, тэрээгээрнь ехэл һонирхоһон хэбэр үзүүлнэб. Тиигэхэ зуураа иигэжэ һанаха хүмби: «Яажа хэгдэдэг байһыень мянгашье дахин заагаа һаашни, ойлгохо бэшэлби даа!»

Дудкин Кожевников хоёр гитарын утаһануудые ханхинуулан шалгаба. Тиигээд хоолой ниилүүлэн дуулажа эхилбэ. Яһалал зохидоор, сэдьхэл шэмшэрүүлмэ уянаар дуулана д...

—Зай, хүбүүд, шүлэг сээжээр хэр мэдэдэг гээшэбта? Хүн бүхэн дуратай шүлэгөө уншаг. Харин дууша хоёрнай дэмжэхэ...

Энэрхы энээхэн мэдэрэлым
Эхи хаанатайб бүүхэн гыш,
Урихан энээхэн аашыем
Уг хаанатайб бүүхэн гыш...
Заяата залуу наһамни
Замдаа ходол ябаһаншүү—
Сэягэн үргэн талаар,
Сэрэгшын унаһан дайдаар...

Дудкин уянгатай нугархай хоолойгоор дуулана:

Һүн сагаан манан,
Һүниин харанхы...

Люба Каминская хонгёо хоолойгоор дууряан үргэлжэлүүлбэ:

Дураяа, шамаяа аршалхаа,
Дуугаа дуулан жаргахаа
мартаагүйб,
маргаагүйб..

Иигэлдэжэ һуутараа нэгэ болохотойхон юумэ һанажархибаб. Хүгжэмтэ-поэтическэ композици зохёон байгуулха гэһэн хүсэлдэ абтабаб. Юлия Друнина, Ольга Берггольц, Маргарита Агашина, Римма Казакова гэгшэдэй шүлэгүүдые хамтадхан нэгэдхэжэ, инаг дуран тухай композици байгуулбал, ехэл удхатай юумэн бүтэхэ байна...

Бидэнэр шүлэг уншабабди, дуу дуулабабди. Бэе бэеэ дарьбадан хүхилдэһөөр сагайшье ошоһые ойлгобогүйбди.

Вл. НАМСАРАЕВ
буряадшалба.

(Түгэсхэл. Эхиниинь майн 21-нэй номерто).

Жалшадай бэшэгүүдһээ

ЗАХИЛШАДАЙ МАГТААЛДА ХҮРТЭДЭГ

Мэргэжэлдээ үнэн зүрхэнһөө ...даһан хүнүүд Бэшүүрэй ...радио мастерскойдо ажал... юм. Эбдэрһэн телеви... заһабарилжа, захилшадые ...уулхада хэды аятай бэ! ...дээ наринаар, харюусалгатайгаар хандадаг В. В. Кауров, П. М. Белых гэгшэд тус тустаа арба, хорин жэлэй туршада теламастераар хүдэлхэ зуураа, баян дүй дүршэлтэй, онол шадабаритай болонхой.

Тус коллектив даабарияа үлүүлэн дүүргэдэг, шанар һайнтайгаар заһабаридаг юм. Тиимэһээл байгша оной түрүүшын кварталай дүнгүүдээр «Буряттелерадиобыттехника» нэгэдэлэй филиалнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Эндэхи мэргэжэлтэд өөһэдынгөө уялгата ажалые жэншэдгүй дүүргэхэһээ гадна, хүн зондо телеприемнигуудые зүбөөр ашаглаха тухай захилшадтаа ойлгуулжа үгэдэг, эбдэрһэн шалтагаанииень заажа үгэдэг. Тиимэһээл Бэшүүр тосхондо, мүн бүхы район дотор ажаһуугшадай дунда эдэнэр мэдээжэшье, хүндэтэйшье болонхой бшуу.

Вл. БОРИСОВ.

Социалис оронуудаар

АМАРАЛТЫН БАЙШАНГУУД ОЛОШОРНО

БЕРЛИН. Энэ табан жэлдэ ГДР-эй сүлөөтэ немец профсоюзуудай нэгэдэлэй соёлой байшангууд саашадаашье олошорхо байна. Тэндэ гансахан нёдондо жэл хоёр миллион шахуу хүн амаржа, аргалуулһан байна.

Ороной томо округ Потсдамай профсоюзай элүүржүүлгын табан газарта мүнөө жэл республикын бүхы заха булангуудһаа 60 мянга шахуу ажалшад амарха аргатай. Үзэсхэлэн һайхан нуурнууд болон ой модооро суурхадаг Потсдамай амаралтын байшангуудта олон үхибүүтэй бүлэнүүдтэ онсо анхарал хандуулагдадаг. Үнгэрһэн табан жэлдэ иимэ байшангуудтахи һууринуудай тоо 5 мянган шахуугаар олошорһон байна.

СААХАРАЙ ХУЛЬҺА ХУРЯАЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

ГАВАНА. 1981 — 1985 онуудай шэнэ табан жэлдэ эгээл түрүүшын саахарай хульһа хуряалга шиидхэхы шатада оробо. Республикын зүүн зүгтэхи хэдэ хэдэн провинци саахарай хульһа хуряаха ба болбосоруулха талаар түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэһэн тухайдаа элидхээд байна. Бусад районуудта хуряалгын хүдэлмэри дүүрэнтэхэ дүтэлөө.

Мүнөө жэлэй ургаса хуряалга эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэнэ. Саахарай хульһа хуряалгые эгээл ашаг үрэтэй болгохо гэһэн Кубын Компартиин болон правительствын уряада харюу болгон, ажалшад тэрэниие богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэнэ.

Саахарай хоёр шэнэ завод ашаглалгада оруулагдаһан, саахарай хульһа отологшодой бригаданууд нэмэжэ эмхидхэгдэһэн байгаа. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо материальна урмашуулгын гурим бүри үргэнөөр хэрэглэгдээ. Эдэ бүгэдэ амжалтын эрхэ нүхэсэл болоожо үгөө.

Мүнөө жэлэй ургаса хуряалгын дүй дүршэлые тодорхойгоор шудалжа, ерээдүйдэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала гээд Кубын хэблэл онсолон тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ТАСС • АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

Дэлхэйн хэблэл юун тухай бэшэнэб?

Урда Африкада туһалан хорихын тула, ООН-ой ...ральна Ассамблейн шиидхэбэрээр Парижда зарлагдаһан уласхоорондын конференци тушаа дэлхэйн хэблэл анхарал хандуулна. ...нтэй дашарамдуулан, ...икын урда зүгтэхи колониализмын ба расизмын ...ганууудые усадхаха үрэ...тэй хэмжээ абаха шу... гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ. Конференцидэ ха...лагшадта Л. И. Брежневэй эльгээһэн хандалга бэшэ... олониитэдэ мэдээсэл ...үүлдаг хэрэгсэлнүүд ехэ шанартайда тоолоно. ...конференциин хүдэлмэри Африкын урда зүгтэхи расистнуудые мухардуулха оролдолго хүсэлэлгын шухала шата болохо, Урда Африкын ба Намибиин арадуудай эрхилдэг сүлөөрэлгын тэмсэлдэ дэмжэлгэ үзүүлхэ гээд найдажа байһанаа совет хүтэлбэрилэгшэ элирхэйлээ гэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймда, Европын оронуудай Наукануудай академинүүдтэ Болгариин Наукануудай академиин эльгээһэн хандалга Софиин газетэнүүдэй гол анхаралда байһаар. Ядерна хоронолго зайсуулгын тон шухала байһые тодоруулан харуулха уласхоорондын хүндэтэ комитет тогтоохо тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй дурадхалые Болгариин эрдэмтэд бүрин дэмжэнэ гэжэ хандалга дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Болгариин таряашадай арадай холбооной XXXIV съездын хүдэлмэри тухай Софиин хэблэл дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха зорилготой таряашадай ба коммунистнуудай хоорондын, олон жэлэй нэгэдэлэй бата бэхи байһые съездын делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд эли тодоор баталан гэршэлнэ.

Румыниин хэблэл «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-40» гэжэ замбуулинай комплексые жолоодогшо уласхоорондын экипажай хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулна.

Ливанда эсэргүү Израилиин сэрэгэй харата ябуулгануудһаа уламжалан, оршон байдалайнь тон түгшүүрилтэй болоһон Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай гадаадын хэблэл тодорхойгоор бэшэнэ. Ливанай хилэ шадар Израилиин сэрэгүүдэй ба танкова соединенинүүдэй гулидхагдажа, дабшажа байһан тухай Парижай «Юманите» мэдээсэнэ.

ОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

...ХАРЕСТ. ХӨӨРЭЛ...Н БОЛОБО. Буу зэб...дые үрдилдэн түхеэрхэ ...л болюулхын, дундуур ...а хэрэглэгдэхэ ракетэ... Европодо тараан ...лго зайсуулхын тула ...ла бүхы юумэ хэхэ гээ... хэзээнэйхиһээ шу... болонхой, — гэжэ ал... хэрэгээр Румынида ...н Португалиин Ком...с партиин Генеральна ...тарь А. Куньялай, РКП-... Генеральна секретарь Чаушескугай хөөрэлдөө... тухай мэдээсэл дотор ...дэнэ. Империализмда, ...нализм ба расизмда ...үсэн, сүлөөтэ, нацио...а бэеэ даадаһан байда... демократиин, социаль...бжэлтын ба социализ... түлөө тэмсэжэ байгаа ...арадуудтай партинуу...аа һаналаа нэгэдэнхэй ...ые элирхэйлбэ.

...АРИЖ. ПОЛИТБЮРО... МЭДҮҮЛГЭ. Францин ...нис партиин Политбюро... тунхаглаһан мэ... дотор иигэжэ тусхай... тэмдэглэгдэнэ. Ороной ...дентые һунгалга «ка...ай политикаһаа хохи...одой, ажалшадай илал... болоно».

...иальна таарyy байда... ба дэбжэлтын эрхэ сү..., бэеэ даадаһан байдалай, найрамдалай поли... шэнээр бэелүүлхын ту... арадай бүхы хүсэнүүдые ...лэн жагсааха хараа бо... компарти баримтална ...мэдүүлгэ доторнь зааг... Правительствын талаар, оло ниитын ажабайдалай бусад бүхы асуудалнуудаар харюусалга дары даажа абахаар Францин Компарти бэлэн байна гэжэ документ дотор тусхайлан дурдагдана.

ДАМАСК. САМОЛЕТ-ШПИОНИИЕ БУУДАЖА УНАГААБА. Ливанда амгалан байдал хангаха зорилготой араб оронуудай хоорондын хүсэнэй бүридэлдэ ородог Сириин сэрэгүүд Беккагай (Ливан) губи тала дээгүүр зорюута ниидэһэн Израилиин самолёт-шпиониие майн 12-то буудажа унагааһан байна. Энээн тухайда САНА агентство сэрэгэй тусхай түлөөлэгшын мэдүүлгые үндэһэ болгон мэдээсэбэ.

ХАНОЙ. ЕХЭ БАРИЛГА ХЭГДЭНЭ. Вьетнамай Винь хотоһоо хойгуур байдаг Кыало хушуун шадархи зурууд дайда барилгын ехэ талмай болонхой. Жэлэй турша соо эндэ причал, складуудай ба бусад байранууд баригдаа, хэдэн километр харгы татагдаа. Кыало порт — ороной далайн шэнэ ворота 10 метр хүрэтэр шэнгэхэ суднануудые угтан абажа шадаха байна. Жэл соо миллион үлүүтэй тонно ашаануудые тээхэ, буулгаха ба ябуулха аргатай. Шэнэ порт тээшэ түмэр замай аса һалаа татагдажа байнхай.

МАПУТУ. АЖАЛАЙ ЕХЭ АМЖАЛТА. Тогтоогдон байгуулагдаһаар түрүүшын ойе «Навике» гэдэг гүрэнэй транспортна кампаниин хүдэлмэрилэгшэд ажалай амжалтануудаар тэмдэглээ. Тус кампаниин туһаламжаар Мозамбигтахи ашаа зөөлгын хэмжээн энэ жэлэй түрүүшын кварталай туршада хоёр дахин шахуу нэмэһэн байна.

Кампаниин түрүүшүүл шэн зоригтонгоор ажаллаһанай түлөө үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Худалдаа наймаанай флодой директор Адамо Вали баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, национальна экономико хүгжөөхын, тусхайлан хэлэбэл, далайн эрье шадарай районуудай хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эдлэл хэрэгсэлнүүдээр хангахын тула ашаа зөөлгэ хүгжөөлгын тон шухала байһые тусхайлан тэмдэглэбэ.

АНКАРА. ХЭЛСЭЭН БАТАЛАГДАА. Анкарада һаяшаг гар табигдаһан, Сейдишехирскэ алюминиин комбинадай үйлэдбэрилгын хүсэ үргэдхэхэ тухай совет-турциин хэлсээе Турциин Министрнүүдэй Совет баталба. СССР-эй экономическа ба техническэ туһаламжаар баригдаһан энэ предприяти алюмини ба прокат үйлэдбэрилэн гаргалгаяа хоёр дахин нэмээхээр хараална.

Комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Р. Коныи мэдүүлһэнэй ёһоор, 1980 ондо предприятиин ашаг олзонь Турциин 500 миллион шахуу лирэй хэмжээтэй болоһон байна.

ТОКИО. СҮҮДЭЙ ХАРЮУСАЛГАДА ХАБААДУУЛХА ЭРИЛТЭ. Хиросима ба Нагасакиие бомбодолгын үедэ гэмтэгшэдэй эмхиин координационно совет 1945 ондо Японой городууд дээрэ атомна бомбонуудые хаяһанайнь түлөө США-е сүүдэй харюусалгада хабаадуулха эрилтэтэй ниитэ национальна хүдэлөө дэлгэрүүлхэ гэжэ шиидхээ. Хиросимын ба Нагасакиин хүн зониие гэмтээһэн США-гай айхаотар муухай ябуулга тухай хэрэгүүд тусхайлан эмхидхэгдэһэн «арадай трибуналай соведээр» атомна бомбодолгодо Японой дайрагдаһаар 36 жэлэй ойн гүйсэхэһөө һараар урид — байгша оной июльдэ харагдаха. Тэрэшэлэн атомна бомбодолгоноо гэмтэһэн аад, гүрэнэй зүтһөө ямаршье туһаламжа абадаггүй хүнүүдэй хүндэ хүшэр байдал тухай, ядерна шэнэ дайе саран зайсуулха арганууд тухай асуудал соносолгын үедэ табигдахаар багсаагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Стара-Загора хотодохи «Берое» гэжэ научно-үйлэдбэриин комбинадай нэгэ цех дотор «РБ-232» гэжэ шэнэ рободой техническэ шалгалта болоожо байна.

БТА—ТАСС-ай фото.

...ЛГАРИ. Промышленна роботуудые ...н бүтээжэ, тэдэниие үйлэдбэридэ ...өөр нэбтэрүүлгэ хадаа ороной хүг...ын наймадахи табан жэлэй түсэ... хараалагдаһан гол зорилгонуудай ... юм. Энэ талаар республика до... ...юумэн хэгдэнэ.

СОЁЛОЙ hОНИН

«РОМЕО ДЖУЛЬЕТТА ХОЁР»

Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрта С. С. Прокофьевой «Ромео ба Джульетта» гэжэ баледэй премьерэ уржадэр болобо.

Тус баледые Новосибирск хотоhоо уригдажа ерэhэн залуу балетмейстер Ю. Ящугин найруулан табиhан байна.

Гол рольнуудые Буряадай АССР-эй арадай артист Ю. Муруев (Ромео), Буряадай АССР-эй арадай артистка Е. Самбуева (Джульетта), Буряадай АССР-эй габьяата артист В. Андреев (Меркуцио), Буряадай АССР-эй габьяата артист А. Перепечай (Тибальт), РСФСР-эй арадай артист П. Абашеев (Лоренцо) гэгшэд гүйсэдхэhэн байна.

РСФСР-эй габьяата уран зураашa А. И. Тимин баледые гоёон шэмэглээ.

Б. ГОТОБЭЙ.

«АЛТАН БУЛАГ»

Нимэ нэрэтэй ансамбль манай республикада яhала мэдээжэ болонхой юм. Энэ манай Буряадай хүдөө ажахын институдай ансамбль болоно. Энэ жэлэй эхеэр партиин XXVI съездэ зорюулагдаhан республиканска харалгада «Алтан булаг» ансамбль ехэ hайнаар бэлдэжэ, «арадай» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэеэ дахин гэршэлээ hэн.

Тус ансамблиин уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ Я. Бодягин ингэжэ хөөрэнэ:

— Манай «Алтан булаг» ансамбль тогтоhоор үни болоо. Тиимэhээ өөрын тусхай нюуртай болоhон ансамбль гэхэдэ буруу болохогүй. Манай ансамбльда хабаададаг хүнүүд саг үргэлжэ hэлгэжэ байдаг. Энэньшье ойлгосотой ааб даа. Студентнэр институдаа дүүргэжэ, ажаллахаяа ошоно ха юм. Бидэ 1-дэхи курсда ороhон студентнэрhээ дуу хүгжэмдэ дуратай заримыень ансамблиингаа эдэбхитэй гэшүүд болгохо гэжэ оролдодогбди. Теэд бүхы дуратайшуулые хабаадуулжа шададаггүйбди.

«Алтан булаг» ансамбль саг үргэлжэ концерт наада харуулжа байдаг юм. Студентнэрэй дуу, хатар, шог зугаа хүдөө нютагуудта hуудаг зон hайхашаан хараха аргатай. Юуб гэхэдэ, «Алтан булаг» ансамбль республикынгаа районуудаар бэлиг шадабарияа нэгэтэ бэшэ харуулдаг ха юм. «Арадай» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ зүүжэрхеод, ималтал уран hайханай харалга болоходонь бэлдэдэг, наада харуулдаг бэшэ, хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг энэ ансамбль хадаа буряад дуу, хүгжэмэй замхашагүй аялгань мүн.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: студентнүүд ээлжээтэ концертээ харуулжа байна.

Аавторай фото.

ЭДЭНЭЙ ЕРЭЭДҮЙ ЕХЭ

Буряадай оперо болон баледэй театрай залуу артистнарай зохёохы ажалай харалганууд саг үргэлжэ болможо байдаг. Мүнөө жэл майн 3-haa 19 хүрэтэр тиимэ харалган үнгэрhэн байна. Тиигэжэ майн 19-нэй үдэшэ оперо болон баледэй театрай залуу артистнар түгэсхэлэй тоосоото концерт харуулба.

Харалгын үнгэрhэн хахад hара соо А. Кулешовой «Аляахан аляаhан», Дж. Россиниин «Севилиин цирюльник», Дж. Гершвинэй «Порги ба Бесс», А. Петровой «Хүн түрэлтэнэй мүндэлhэн ушар», Дж. Вердиин «Травиата», М. Терентьевэй «Максимка», П. Чайковскиин «Иоланта», «Елбэрэй хатан», Дж. Вердиин «Аттила», «Отелло» болон П. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэhэн оперо, баледүүд академическэ театрай сценэ дээрэ табигдаhан байна. Эндэ дурдагдаhан зохёолнууд театрай гол репертуарынь болоно гэхэдэ, тон зүбтэй. Энэ, нэгэдэхеэр. Хоёрдохёор, бүхэдэлхэйн хүгжэм дуунай искусствын алтан жасада ороhон эдэ гайхамшаг оперо болон баледүүдэй гол рольнуудые театрай залуу артистнар гүйсэдхэhэн, харагшадай халуун альга ташалгаар үдэшүүлhэн байна.

Жэшээнь, театрай сценэ дээрэ haяшаг табигдаhан гурбан үйлэтэй «Порги ба Бесс» гэжэ оперые абаад үзэе. Дж. Гершвинэй тус зохёол хадаа дуунай искусствын эгээн хүшэр зүйлнүүдэй нэгэн гэжэ миин хэлсүүлдэггүй. Тус оперодо hайнаар дуулахын тула ехэ бэлэдхэл, бэлиг шадабари хэрэгтэй байhаниинь мэдээжэ ааб даа. Теэд залуу дуушад хэр гүйсэдхэбэб? Дуушад яhала ехэ шадабаритайгаар дуулаhан, рольнуудтаа тааpahан байна. Д-С. Дашицыренова, Г. Маланова, Л. Галсанова, А. Шалаева, С. Бадмаев гэгшэд тус оперын гол партинуудые гүйсэдхөө. Эхэнэрэй аяар дүрбэн роль энэ оперодо харанабди. Эдэ булта хүшэр партинууд юм. Гэбэшье аалуу дуушад маргажа, ядажа байгаагүй гэжэ хэлэхэ шухала.

Тээмэндэ үнгэрhэн Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбооной ба Республиканска хоорой бүлгэмэй нэгэдэмэл пленумэй түгэсхэлэй зүблөөн дээрэ Ростов хотын консерваториин профессор, композитор Л. А. Израилейвич ингэжэ хэлээ hэн:

— Би танай театрай дууша эрэшүүлээр ерэхэ бүхэндөө омогорхожо ябагша hэм. Харин мүнөө энэ ерэхэдээ, залуу дуушан басагадаартнай омогорхоноб. Эндэ би Г. Шойдагбаевае, Д. Мижидониие, Д-С. Дашицыреновае, Е. Кыштымовае болон бусадые нэрлэжэ, ябан ошон эдэ нүхэдэй Буряадай оперно театрай урдаа хараха дуушад болохо байhандань нэгэшье hэжэг түрэнэгүйб.

А. П. Петровой «Хүн түрэлтэнэй мүндэлhэн ушар» гэжэ хоёр үйлэhөө бүридэhэн баледэт манай театрай сценэ дээрэ мүн лэ haяшаг табигдаа hэн гэжэ мэдэнэбди. Тус баледтэ бэлигтэй залуу балерина Т. Дудеева Евын ролиие шадабари ехэтэйгээр, үнэншэмэ хурсаар гүйсэдхэhэн байна. Т. Дудеев 1966—1974 онуудта Улаан-Үдын хореографическа училищи дүүргэhэн юм. Тэрэнэй классическа хатарай талаар багшань Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ А. А. Кузнецов байгаа. Училищида hуража ябаха үедөө Т. Дудеева бэлиг ехэтэй балерина болохо байhанаа харуулаа hэн. Жэлhээ жэлдэ тэрэ ургажа ябаа. Училищи дүүргэhэнэйнгээ удаа Т. Дудеева профессор А. Я. Вагановагай нэрэмжэтэ Ленинградай хореографическа училищида хоёр жэлэй туршада стажировко гараба. Удаань түрэл нютагаа ерэжэ, 1976 онhоо Буряадай оперо болон баледэй театрта хүдэлнэ. Энэ хүдэлhэн хэдыхэн жэл соогоо Т. Дудеева Герольдын «Тщетная предосторожность» Хачатурянай «Гаянэ», «Спартак», Асафьевай «Бахчисарайн фонтан», Чайковскиин «Шелкунчик», Меликовэй «Дуран тухай домог», Прокофьевой «Ромео ба Джульетта» гэhэн баледүүдтэ рольнуудые гүйсэдхэжэ, харагшадта ехэтэ hайшаагдаhан байха юм.

Тоосоото концертын үдэшэ Т. Дудеева В. Васильевтай Шопенэй 7-дохи вальс хатаржа, бэлиг түгэс балерина байhанаа үшөө дахин гэршэлбэ.

Концертые театрай солистка Дулма Мижидон нээжэ, Пуччиниин «Чио-Чио-Сан» гэжэ оперohoo аргагүй хүшэр хэhэг, удаань Д. Аюшеевэй «Анда нүхэд» гэжэ оперohoo Номинай ариие гүйсэдхэбэ. Д. Мижидон уянгата сопрано хоолойтой юм. Иимэ хоолойтой дуушад оперно театрта олон. Яажа өөрынгөө харгые оложо, үнинэй hайшаадаг рольнуудаа гүйсэдхэхэ гээшэб? Теэд энэ асуудал ганса Д. Мижидоной зохёохы ажалда хабаатай бэшэ, мүн уянгата колоратурна сопрано Лидия Галсанова, меццо-сопрано Анна Шалаева, тенор Солбон Бадмаев болон бусадта сэхэ хабаатай.

Тус концертдэ Г. Багадаев, Л. Крюкова, Е. Кыштымова, Г. Мелонова, Я. Третьяков оперонуудhaa хэhэгүүдые, романснуудые гүйсэдхэhэн байна.

Б. ЮНДУНОВ.

«ЮУНhЭЭШЬЕ YНЭТЭЙ»

Эсэгэ орноо хамгаалгын Агуу ехэ дайн тухай иимэл нэрэтэй киноэпопейе совет хүнүүд ехэ, багагүй haяхан лэ hонирхон хараа бэлэй. Тиихэдэ **«Всего дороже»** гэжэ нэрэтэй түүхэтэ-публицистическэ үнгэтэ шэнэ киноэпопей республикымнай кинотеатрнуудай экрануудта бүри hая гаража эхилбэ. Тэрэ КПСС-эй XXVI съездэ зорюулагдаhан байна.

Тус киноэпопей найман фильмhээ бүридэнэ. Тэрэниие найруулан табиха худэлмэридэ сценаристнууд — Ленинскэ шангай лауреадууд А. Александров, В. Игнатенко, К. Славин, Гүрэнэй шангай лауреат Г. Боровик, режиссернууд — Ленинскэ шангай лауреадууд И. Григорьев, И. Гутман, С. Пумпянская, Т. Семенов, операторнууд Ю. Орлов, В. Деборонский гэгшэд хабаадаhан байна.

Композиторнууд В. Казенин Я. Френкель хоёр хүгжэмыень бэшээ, СССР-эй арадай артист Евгений Матвеев найруулан укшана.

«Всего дороже» гэжэ киноэпопейе совет кинопублицистнүүдэй ээлжээтэ толотомо, бэлиг түгэс бүтээл болоо гэжэ сэгнэмээр. Гитлеровскэ фашизмые илажа, орооно hэргээн бодхоохо байhан совет арадай баатаршалга тухай тэндэ айхабтар ехэ хүсэтэйгөөр харуулагдана.

Ажалша бүхэриг хүнүүд — картинын гол геройнууд мүн. Тэдэнэр Донбасс, Днепрогэс, «Запорожсталь», «Азовсталь», Сталинградай тракторна завод hэргээн бодхоогоо; Минск, Киев, Новгород, Днепропетровск, Севастополь, Новороссийск хотонуудые дахин шахуу барин байна бшуу. Харагшад фильм дотор хүдэлмэриш эдтэй, барилгашадтай, партиина болон гүрэнэй ажал ябуулагшадтай уулзана, баатаршалгаар үнгэрhэн үе саг тухайнь тэдэнэй дурдалгые шагнана.

Л. И. Брежневэй «hэргэн хүгжэлгэ» гэжэ ном фильмын гол удха, зохёохы үндэhэ hуурinь болоhон байна.

Олон серитэй кинопрограммын эхин ба түгэсхэл дээрэ Л. И. Брежнев харагшадта хандаhан хандалга соогоо ингэжэ хэлэнэ: **«Бидэ, дайнай hүүлээрхи hэргээн хүгжөөлгэдэ хабаадагшад, тэдэ жэлнүүдэй хүн түрэлтэндэ үзэгдөөгүй хүшэр хүндые, ажалша зоной нийтэ баатаршалые ба туйлагдаhан илалтын баярые хэзээдэшье мартахагүйбди. Тиимэhээ бүхы совет хүнүүд, илангаяа ургажа байгаа залуу үетэн энэ ниие hайн мэдэхэ, сэгнэхэ зэргэтэй. Энээн тухай кинодокументнүүд юунhээшье үлүү үнэншэмөөр, үнэн зүбөөр хөөрэнэ бшуу».**

Фильм дотор хамтадаа арба гаран дурдалга оруулагданхай. Дурдалга бүхэнэйнь — баяр, шаналал, сэдьхэлээ зоболго, нюдмас... Эдэ бүгэдэ хүнэй хүби заяан, арад зоной хүби заяан.

Шэнэ киноэпопейн фильм бүхэн анхаралтайгаар, hонирхолтойгоор харагдана. Бүхы дээрээ тэрэ КПСС-эй XXVI съездэдэ зорюулагдаhан ёhотой hайн бэлэг болоо бшуу.

Т. НИКУЛИНА,
кинопрокадай ахамад редактор.

ЭХЫН БАЯР

«Восточные Саяны» колхозой Галбайн отделенидэ Озоновтоной бүлэ ажаhуудаг. Энэ бүлэ үри хүүгэдээр үнэр баян юм. Ажалша бэрхэ, хоорондоо эбтэй зетэй байхаар хүмүүжүүлэгдэдэг 11 үхибүүдынь эхэ, эсэгэеэ хүндэлдэг, hургуулидаа hайн hурадаг, бусадта гурим журам сахилгын талаар үльгэр жэшээ харуулдаг.

Энэ хадаа нэн түрүүн түрэлхидэй оролдолгын, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулhанайнь аша үрэ мүн. Бүри багаhаа бэе бэеэ харуулhалжа, өөдөө үндыхэ тумаа бишыхан дүүнэрээ дэмжэлсэдэг үхибүүдынь бүлынгөө урда харюусалгаа hайн мэдэрдэг байха юм. Мүнөө үедэ Римма басаганиинь Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумдэ. Иринчин-Хандань хүдөө ажахын техникумдэ заочноор, Лесэнь Хяагтын медучилищида hурана. Бусадынь — hургуулиин шабинар. 10-дахи класста hурадаг Роберт, мүн бусад классуудай hурагшад Лилия, Лиза, Намсарай, Сэсэгма, Дарима гэгшэд гэр тойронгоо туhатай, үгэ дууламгай үхибүүд юм.

Энэ эбтэй зетэй бүлэдэ гүрэн түрэмнай саг үргэлжэ тэдхэмжэ, туhаламжа үзүүлдэг. Энээндэнь Г. Д. Озбонова тон лэ баяртай ааб даа. Тэрэ СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар «Эхэ-Герой» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Арбан нэгэн үхибүүнэй эсэгэ Жап Намсараевич түрэл колхоздоо жолоошоноор хүдэлдэг, ажалдаа hайн амжалта туйладаг. Тэрэ хорёод жэлэй туршада машина жолоодожо, түрэл ажахыдаа хэрэгтэй ашаа зөөнэ. Жап Намсараевич нютаг нугынгаа хүн зоной дунда ажалша бэрхэ гэжэ суурханхай, олоной дунда хүндэтэй ... Олон жэлэй туршада та... гаряагүй нэгэл ажалдаа ... дэлhэн тула колхозой пр... ленинн, парткомой зү... Хүндэлэлэй грамотануу... үнэтэ бэлэгүүдээр саг үр... жэ шагнагдадаг. Тии... Галина Дондоковна Гал... тосхондо почтальоноор ... дэлдэг.

— Гүрэн түрынгөө ... хэмжын ашаар лэ жар... тай hайн ажаhуунабди. ... рэл партимнай эб найр... далай түлөө ехэ тэмэ... ябуулна. Тиимэhээл ... үхибүүдэй эхын зүгhөө са... хэлэй халуун баярые хүр... нэб. — гэжэ Галина Дон... ковна хэлээ бэлэй.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэнэй район.

ДҮРЭ БУЛЯАЛДАЛГЫН БАРИЛДААГААР РСФСР-эй ТҮРҮҮ hУУРИ ЭЭЛХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСӨӨН

ТАНИЛСАГТЫ: ЧЕМПИОНУУД!

Гурбан орденто республикымнай ниислэл — Улаан-Үдэ хотодо дүрэ буляалдалгаар өөр хоорондын түрүү hуури ээлхын түлөө эхилhэн мүрысөөн дүүрэбэ. Хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлhэн шанга тулалдаа үнгэргэхөөр Россин Федерациин мэдээжэ тренер, судьянар олоороо ерээ. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Олимпиин наадануудай чемпионууд Иван Ярыгин, Роман Дмитриев, Павел Пинигин гэгшэдые хүмүүжүүлhэн СССР-эй габьяата тренернүүд Д. Г. Мингашвили ба Д. Н. Коркин. Дэлхэйн чемпионууд Асламбек Бисултанов, Хасан Орцуев гэгшэдтэ үргэн харгы заажа үгэhэн СССР-эй габьяата тренер Т. Багаев. Мүн СССР-эй габьяата тренернүүд, СССР-эй спортын габьяата мастернууд А. С. Карапетян, А. З. Дзгоев, В. И. Чарков, болон бусад.

Багшанарай институдай спортын шэнэ зал соо болоhон hонирхолтой барилдаа хараха дуратайшуул хэзээ хэзээнэйхиhээ олон байба. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, манайда хоёрдохёо үнгэргэгдэhэн энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадагшад арбан шэгнүүртэ барилдахадаа, гоё hайхан наадан дүрэ шадабари харуулжа, сугларагшадай талархал, омогорхол татаа бшуу.

Дүшэн найман килограммай шэгнүүртэ арбан табан бүхэ хибэс дээрэ гаража тулалдаа. Эдэнэрэй дундаhaa СССР-эй спортын мастернууд Василий Гоголев, Егор Алексеев, Григорий Христофоров гэгшэд шалгаржа, түрүүшын гурбан hуури эзэлээд, Россин Федерациин алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртэбэ. Эдэ гурбамнай Яхадай АССР-эй, СССР-эй габьяата тренер Д. П. Коркиной хүмүүжүүлhэн бүхэнүүд юм. Нютагаймнай хүбүүд соохоо Лубсан Айсуев дүрбэдэхи hуурида гараа.

Нүгөөдэхи — 52 килограммай шэгнүүртэ барилдагшадай дунда баhал шанга тулалдаан болоо. Эндэ бэлэдхэл hайнтай, бар хүсэтэй, бүхэшүүл олоороо тодороо. Россин Федерациин алтан медальда хүртэhэн Красноярска хизаарай түлөөлэгшэ, спортын мастерта кандидат Георгий Тюмерековтэй тэнсэжэ тулалдаха хүн байбагүй. Тэрэ мүнөө оройдоол 17-той болоожо ябааншье haa, дүршэлтэй бүхэнүүдтэй зүрхэтэйгөөр, диилэхэл гэhэн эрмэлзэлтэйгээр барилдажа гараа. Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые Василий Алексеев (Яхадай АССР), Бахасолтан Садиков (Ставрополь) гэгшэд эзэлбэ. Манай командын түлөөлэгшэ Владимир Актинов аяар хойгуур түригдэшоо.

Гурбадахи — 57 килограммай шэгнүүртэ барилдаhан бүхэнүүдэй дунда Улаан-Үдын командаhaa аяар зургаан хүн хибэс дээрэ гараба. Зүгөөр эдэнэрнай эчэ ехэ мүрысөөндэ хабаадагшадай дунда hулахан лэ бэлэдхэлтэй байба даа. Мунко Цыдыпов гансаараал түгэсхэлэй тулалдаанда хүрэжэ ерээ. Нютагаймнай хүбүүн түгэсхэлэй уулзалгада Дагестанhaa ерэhэн уласхоорондын классай спортын мастер, залуушуулай дундаhaa дэлхэйн чемпион Сапиюла Карачаевтай тулалдаа. Эндэ Мунко яаха аргагүй диилдэхэ байжа, мүнгэн медальда хүртэбэ.

62 килограмм. Красноярскhaa ерэhэн СССР-эй спортын габьяата мастер, Европын чемпион, дэлхэйн түрүү hуури ээлхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ мүнгэн медальда хүртэhэн Виктор Алексеевтэ хүрэхэ бүхэ байбагүй. Тэрэ бүхы тулалдаанууд дээрэ шадамар бэрхэ, хүсэ ехэтэй, техникэ hайнтай барилдаашан байhаараа онсо шалгаржа, мүрысөөнэй алтан медальда хүртэбэ. Мүнгэн, бронзо медальнуудые Кабардино-Балкариhaa ерэhэн Тимур Хапуков, Алисхан Ахильпов (Хойто Осети) абаба.

Бүхы барилдаашадай дундаhaa эгээл олон түлөөлэгшэд 68 килограммай шэгнүүртэ сугларaa. Тэдэнэр табан үдэрэй туршада эсэхэ сусахые мэдэнгүй барилдажа гараба. Эдэнэрэй дунда дэлхэйн, Европын, Эхэ ороноймнай чемпионууд бии. Тиихэдэ уласхоорондын классай спортын болон СССР-эй спортын габьяата мастернууд олон байгаа. Эдэнэр лэ гоё hайхан дүрэтэйгөөр барилдажа, сугларагшадай нюдэнэй шэмэг болоо ха юм. Нютагаймнай хүбүүн, залуушуулай дундаhaa дэлхэйн чемпион, уласхоорондын классай спортын мастер Борис Будаев хэдэн үдэрэй туршада зориг түгэлдэрөөр, илахал гэhэн эрмэлзэлтэйгээр тулалдаба. Барилдаhан бүхэнүүдэйнгээ бултанайнь нюрые хэдэхэн минутын туршада шоройтуулаад лэ бододог байба. Иигэжэ командымнай гэшүүн Россин Федерациин чемпионой нэрэ солодо гурбадахияа хүргэбэл даа. Мүнөө Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда hуралсажа ябаhан Борис Будаев Баргажанай районой Баянголой дунда hургуули дүүргээ юм. Тэндэ hуралсажа ябахадаа, Россин Федерациин габьяата тренер В. С. Очировай hургаал, хүмүүжүүлгэ доро дүрэ буляалдалгын барилдаанай онъhотой, нюусатай танилсаhан намтартай. Удаадахи хоёр hууринуудые спортын мастернууд Сабдуил Магомедов (Ставрополь), Адлан Вараев (Чечено-Ингушети) гэгшэд эзэлээ.

74, 82 болон 90 килограммай шэгнүүртэн соохоо манайда айлшаар ерэhэн бүхэнүүд — спортын мастер Гайсар Узарханов, уласхоорондын классай спортын мастернууд Тархан Магомедов, Маярбек Юсупов, спортын мастернууд Владимир Модосян (Красноярск), Нуради Китаев (Чечено-Ингушети), Вагаб Казибеков, Ваха Еблоев (Дагестан), уласхоорондын классай спортын мастер Ахмед Агавов (Ставрополь), Александр Пинчугин (Новосибирск) гэгшэд түрүүшын hууринуудта гаража, шан, бэлэгүүдые абаба.

Мүрысөөнэй hүүлшын хоёр шэгнүүртэ хүндэшэг ба хүндэ бэетэй бүхэшүүл тулалдажа, сугларагшадай үнинэй хүлеэhэн hонирхолтой шанга тулалдаанууд болобо. Бултадаа спортын мастер гэhэн нэрэ зэргэтэй, ол... тоото мүрысөөнүүдтэ хабаа... даhан, дүршэл баянтай бүх... шүүл байба. Хүндэ... шэг шэгнүүртэдэй дундаhaa Ставрополиин Виктор Зангиев, манай Анатолий Ле... нов, Кемеровэй Владимир Игнатенко гэгшэд шалгаржа, мүрысөөнэй алтан, мүнгэ... бронзо медальнуудта хүртөө. Эгээл хүндэ шэгнүүртэн соо... hoo чемпионой нэрэ зэрг... буляалдахаяа Хойто-Осети... hээ ерэhэн Олег Дзампаев манай Илья Гармаев хоёрой гаража ерэхэдэнь, альга та... шалган шааяшалай. Ушарын... гэхэдэ, эдэ хоёр мүрысөөнэй... түрүүшын үдэрнүүдhээ ба... рилдаха дүрэ маягаарай олондо hайшаагдаhан байга... ха юм. Хоёр бүхэ барилда... жа эхилхэдээ, али алиндаа... шье очко үгэхэгүй гэжэ орол... доно. Хорёод секундын үлөө... байхада, манай бүхэ 2:1 тоо... тойгоор илажа ябаа бэлэй... Харин эндэ Илья Гармае... эндүүтэйхэн лэ алхам ... бшуу. Барилдаанай шэнэ ... римай ёhoop, барилдааша... нүгөөдынгөө доботолходо, ... жуу тээшээ халба hүрөөш... haa, хибэс дээрэhээ гара... эрхэгүй. Энээхэн лэ табаха... секундын туршада хэhэн а... дуугайнь ашаар, хайран ... ко «алдагдажа» Илья... «хармаанда ороhон» алт... медаль мүнгөөр hэлгэгд... бшуу. Гурбадахи hуурие Ч... чено-Ингушетиhээ ерэhэн Л... ма Калаев эзэлээ.

Энээгээр Россин Федер... циин бүхэшүүлэй дунда ө... хоорондын түрүү hуури ээ... хын түлөө эхилhэн мүрысө... дүүрэбэ. Түрүүшын hуу... ээлhэн бүхэнүүдhээ РСФС... эй суглуулагдамал коман... бүридхэгдэжэ, hуралсал-б... рилго гарахаар Улаан-Ү... хотодомнай үлэбэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Р... син Федерациин ч... нууд — В. Гоголев, Т. Т... мереков, С. Карачаев, ... Алексеев, Б. Будаев, ... Узархаев, В. Модосян, ... Атавов, В. Зангиев, О. Дз... паев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА... фото.

ГАИ-гай экран

Үнгэрөөд байhан дүрбэн hарын туршада республикын арбан райондо, мүн Улаан-Үдэ хотодо харгы замууд дээрэ болоhон усалта ушарал үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеышхиhөө олошорhон байба. Бүхы аваринуудай ушар шалтагаан баран адлирхуу байбашье, гэмэлтэгшэдэн тоо нёдондонойхиhoo бага зэргэ үсөөрөө.

Май hарын хоёрдохи долоон хоногто харгын-транспортна 16 усалта ушарал болоожо, нэгэ хүн наhа барааhан, 14 хүн гэмэлтэhэн байха юм.

Хэнэйшье мэдэhээр, автомобиль гээшэ хурдаар ябадаг транспорт. Ушар иимэhээ жолоошод аюул тохёолдуулхагүйн тула харгыда болгоомжотойгоор, hэримжэтэй ябаха нангин уялгатай. Тиигэбэшье зарим нэгэн эдэ бүгэдэ эрилтэнүүдые алдажа, харгы замууд дээрэ авари хэнэ. Жэшээнь, майн 12-ой үдэр Сэлэнгын раноной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой барилгашан А. П. Тотоян Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжаар гүйлгэжэ ябаhаар нэгэ эхэнэрые харгын захада дайражархёо.

Долоон хоногой туршада жолоошод В. А. Жалсараев, А. И. Савинский, А. С. Николаев, В. В. Павлов, хамталаа 78 хүн hогтуугаар машина жолоодожо ябатараа баригдаа. Харгын дүрим эбдэhэн эдэнэрэй материал hаядаа ГАИ-гай захиргаанай комиссиин үзэмжэдэ табигдахань.

Н. СЕМЕНОВ,
ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Овощеводство хүгжөөхэ шухала» — түрүү бэшэг. «Олоороо хабаадажа бэшэ, харин шадабарияа элсүүлжэ» — Н. Матвеевэй статья. «Мал ажал — онсо шухала hалбари». «Шанарынь нэн түрүүн хараада абтаха зэргэтэй» — В. Зайловай статья. «Тарилга-81». «Тракторнууд дээрэ хиисэhэн тугханууд» — Н. Дегтяревой корреспонденци. Указ.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Соведүүдэй хүдэлмэри». «Депутадуудай эдэбхи бадаргаха» — Д. Тумановай статья. «БАМ». «Барьер тээшэ» — Г. Башкуевай репортаж. «Ажахы эрхилэлгые наряжуулан hайжаруулха».

Гурбадахи хуудаhанда. «Театр. «Директор Ломакин ба тэрээнтэй суг ажаллагшад» — Н. Титовагай рецензи. «Аха-дүү оронуудта». — А. Кривелиин «Эрдэнэтын өөрсэ шэнжэ» гэhэн статья.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар РСФСР-эй түрүү hуури ээлхын түлөө мүрысөөн». «Гэдэргээ хэгдэпэн нэгэ алхам» — Б-М. Жигжитовэй статья. Футбол. «Динамо» — «Локомотив» — 1:0 — А. Карповай корреспонденци.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» майн 16-да үнгэргэгдэhэн 20-дохи тираж.

«49-hөө 6-ень тааха». 16 — мори урилдаан, 28 — буудалга, 32 — фигурна hолжоролго, 40 — бадминтон, 41 — мотоспорт, 46 — теннис.

«36-haa 5-ень тааха». 4 — бокс, 11 — волейбол, 24 — гарай бүмбэгэ, 32 — фигурна hолжоролго, 36 — авиаспорт.

(ТАСС).

САГАЙ УЛАРИЛ

Республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун-хойноhoo секундын 9—14 метр хүсэтэйгөөр haлхилха. Үдэртөө 15—20 градус дулаан болохо. Зарим нютагуудта 25 градус хүрэтэр халуун байха.

Улаан-Үдэдэ шииг нойтон орохогүй. Баруун-хойноhoo секундын 9—11 метр хүсэтэйгөөр haлхилха. Үдэртөө 20—22 градус дулаан байха.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дуэнья» — телевизионно уран hайханай фильм. 11.35 — Эрдэм дэл гэрүүлгын фильмүүдэй программа. 12.05 — Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Хүдөөгэй hонин» — киногой программа. 16.05 — «Ураалай баянистнууд наадаха». 16.30 — Финляндиин Компартиин XIX съездые угтуулан. «Финлянди соогуур» — кинопрограмма. 16.50 — Грузиин Гүрэнэй хоорой капеллын концерт.

Улаан-Үдэ. 17.35 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаhан дамжуулга.

Орбита. 18.05 — «Онтохондо айлшаар» «Приключения Буратино» — мультфильм. 19.30 — 19.45 — Забhарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал».

Орбита. 20.30 — Велосипед дээр урилдаагаар дэлхэйн түрүү hуури ээлхын түлөө мүрысөөн. 20.50 — «Брак поимеретински» — телевизионно уран hайханай фильм (2-дохи сери). 22.00 — «Время». 23.00 — «Театр ба мүнөө үеын саг». КПСС-эй XXVI съездэ зорюулагдаhан бүхэсоюзна харалгын зүжэгүүд тухай. 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА.

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа 13.00 — «Ород хэлэн». 13,30 — «Багшын мэргэжэлэй хэшээл». 14.00 — В. Овечкин. «Уран зохёолой хуудаhануудаар». 14.45 — «Ородой искусство». Модоор бүтээhэн уран бүтээл. 15.15 — Арадай дуунууд. Совет композиторнуудай зохёон байгуулхы ажалда. 15.45 — «Эквилибрист» — телевизионно уран hайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Фильм-концерт.

Орбита. 17.35 — «Москва ба москвагайхид».

Улаан-Үдэ. 18.05 — Телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 19.05 — «Театральна уулзалганууд». Буряадай АССР-эй габ... артистка Н. Туманова. 19... «Хуули» — киноочерк.

Орбита. 20.00 — «Хан... рилсаан» — телевизионно ... нал.

Улаан-Үдэ. 20.30 — Бу... дай АССР-эй гостелерад... арадай инструментнүүдэй ... кестрэй концерт.

Орбита. 21.00 — «Ам... нойрсогты, багашуул!» ... ледство волшебника Б... ма» — мультфильм. 21.1... Уран hайханай гимнаст... СССР-эй чемпионат. 22.0... «Время». 23.00 — «Стра... соты» — уран hайханай ф...

Редакторай орлогшо
И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01563. Заказ № 117. Индекс 5901.